

Yëkkuö kit Pablo tö Roma wakpa a Romanos

Yi tö yëkkuö i' kit, e' wák kiè Pablo. Welepa tö ibikeitsè tö yëkkuö i' kit ie' tö etä ie' wák tso' Corinto. Ie' tö ikit duas dabom skeyök k_i kul (57) Cristo kune'bak e' ukuöki ta. Ie' ikkeyë' tajë shkökmi Jesús mik erblökwakpa tso' Roma e'pa pakök. Erë kè ie' a kawö kune shkoie. E' kuëki ie' tö yëkkuö i' kit patkèmi ie'pa a as ie'pa wa ijcher tö ì o' Jesús tö ie'pa dalërmik. Ie'pa kibiiepa kè dör Israel aleripa erë Israel aleripa erblé Cristo mik esepa e' ië'wa ie'pa ta. Israel aleripa erblé Cristo mik esepa tö ibikeitsè tö ie'pa klö'bak Skëköl tö keweie e' kuëki ie'pa dör ibua'ie pë' kè dör ie'pa ditséwö esepa tsata. E' kuëki ie'pa kè ñi sini'kune.

E' kuëki Pablo k_i ikiane kkachè ie'pa a yëkkuö i' k_i tö sulitane dör ñies è Skëköl wöa. Israel aleri ö kè idör ileri e' dör ñies ème. Kewe Pablo tö ie'pa a ikkaché tö sulitane tö Skëköl watë'tsa e' kuëki e' nuí tso' sulitane k_i. E' ukuöki ta ie' tö ie'pa a ikkaché tö Jesús tté buaë e' è wa Skëköl tö se' tsatkèmi ñikkëë, Israel aleripa ena kè idör ileripa esepa ñies. E' kkaché ie' tö ie'pa a. Ñies Pablo tö ikkaché tö erblé Jesús mik e' wa Skëköl tö se' klö'wèmi wes pë' buaë yësyësë es. Israel aleripa tö ibikeitsè tö Moisés tté dalöiëno e' dalöië wa Skëköl tö se' klö'wèmi wes pë' buaë yësyësë es. Erë Pablo tö ie'pa a iché tö e' kè dör es. Se' kè a ì onuk Skëköl ttsë'woie buaë as se' tsatköitö. Erë Jesús mik erblé e' wa ie' tö se' tsatkeke. Es Pablo tö ichè yëkkuö i' k_i.

Shkë'wè

¹ Ye' dör Pablo. Ye' dör Cristo Jesús kanè méso klöule ie' ttekölpa tsá e' ekölie. Nies ye' klöule ttè buaë kkayë Skëköl tö e' pakök.

² Ká iaiaë Skëköl kablë' tö ttè buaë ñe' kkayërdaë, e' kit ittekölpa tö iyëkkuö batse'r e' k_i. ³ Ttè buaë ñe', e' dör ilà Skëképa Jesucristo e' tté. S'ditsö wa ta ie' dör Israel blú bak kiè David e' aleri. ⁴ Erë mik ishkenekane, eta e' wa ikkayëne Wiköl Batse'r wa tö ñies ie' dör Skëköl Alà diché ta' taië e'.

⁵ Ie' batamik Skëköl er buaë ché ye' a. Ie' ye' tkë'ka kanëblök Jesucristo a ittekölpa tsá e'pa ekölie as ká wa'ñe pë' kè dör judiowak esepa kur ie' ttò iütök erblè ie' mik e' wa. ⁶ Nies a' tso' ie'pa shua. A' klöule Jesucristo ichaie. ⁷ Ye' tso' yëkkuö i' shtök a' dalër taië Skëköl éna serke Roma e'pa a. A' klöule ie' wa s'batse'rpa k_iie. S'yé dör Skëköl ena Skëképa Jesucristo as e'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Pablo wëstela ché Skëköl a

⁸ Kewe ye' ichè tö a' erblé Jesús mik e' tté buneká ká wa'ñe. E' kuëki wëstela chekeyö Skëköl a Jesucristo ttò wa a' ulitane k_i. ⁹ Skëköl a ye' kanëblöke ye' er kos wa ie' alà tté buaë e' pakök, e' wák wa ijcher tö kekraë ye' er arke a' ska'. ¹⁰ Kekraë ie' a ikiekeyö tö ie' k_i ikiane, e'ma as bata ekkè ta ie' kawö mù ye' a shkoie a' pakök. ¹¹ Sulu ye' éna a' suak. Ye' éna a' kimak as a' er diché k_i iër buaë Skëköl Wiköl wa. ¹² E' wà dör tö se' erblöke Jesús mik eköl eköl, e' wa se' ñi er diché iò buaë.

¹³ A yamipa, ye' k_i ikiane tö a' wa ijcher tö taië ye' ileritsé shkoie a' pakök, erë dò ikkè ta ye' wötkërke. Ye' k_i ikiane tö kanè me' Skëköl tö ye' a e' wà döttsa buaë a' shua wes ká malepa wakpa shua idë'ttsa es. ¹⁴ Ye' ittse tö ye' k_i kanè tso'ia Jesús tté buaë pakök sulitane a. Kè ye'

tkine tö s'dalöiër ta' taië ese idir ö s'ësepa idir ö s'yöule ö kè s'yöule idir. ¹⁵ E' kuëki ñies ye' shkak Roma Jesús tté buaë pakök a' wakpa shua.

Jesús tté buaë dör Skëköl diché taië s'tsatkoie e'

¹⁶⁻¹⁷ Jesús tté buaë e' wa Skëköl a wépa kos tö iklö'wé esepa tsatkermi. E' kuëki ye' kè jaëne ttè e' ki. Ttè e' pakane judiowak a kewe, e' itöki pè' kè dör judiowak esepa a. Ttè e' tö ikkachè se' a tö wës Skëköl tö se' klö'wèmi wës pè' buaë yësyësë es. Se' klö'wéitö es se' erblé Jesús mik e' wa. E' è wa ie' tö se' klö'wèmi es. E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es, e' tö ichè: “Yi dör yësyësë ierblö Skëköl mik e' batamik, ese serdaë.”*

Sulitane ki ì sulu nuí tso' Skëköl wöq

¹⁸ Skëköl tso' ká jaì a, e' tso' wépa tö ì sulu wambleta' ena kè ser yësyësë esepa we'ikök. E' wa ie' tso' ikësik kkachök. Ì sulu kos wambleke ie'pa tö, ese tö ie' ttè mokì e' wöklö'weke. ¹⁹ Kos s'èna iane tö wës ie' dör, e' kkayè' ie' wák tö ie'pa a, e' kuëki buaë ie'pa wa ijcher. ²⁰ Kewe ta' ie' tö ká i' yö'at, e'tami sulitane wa ijcher tö wës ie' dör. Ie' kè wërta' erè ì kos yö'itö e' wa iwënewa buaë tö ie' dör Skëköl, ñies tö ie' diché kè erta'wa. E' kuëki kè ie'pa a iyënuq tö kè sa' wa ijcher. ²¹ Eré ie'pa wa ijcher buaë tö ie' tso'tke, erè ie'pa kè wa ikikaneka wës ikawötä kükëka es. Ñies ie'pa kè wa wëstela yëne ie' a. E' skéie ì bikeitseke ie'pa tö ese kè wà ta'. Ie'pa erbiköke kos ese dör sulu ème. ²² Ie'pa e' chò tö ie'pa wa íyi kos ese jcher buaë, ñermata ie'pa ianewa kè kabikeitsöta'. ²³ Ie' olo ta' taië kè erta'wa, e' kè dalöiëne' ie'pa wa. E' skéie ie'pa tö s'duötä'wa ese

* 1:16-17 Habacuc 2.4

diököl dalöieke. Dó kal ö ák yöule dùie ö bakaie ö talokie ese dalöiekerakitö ie' skéie.

²⁴ E' kuëki Skëköl tö ie'pa émi e' ia'ukka sene sulusi wa wes ie'pa ki ikiane es. Es ie'pa ñi dalösewéwa íyi s'jaëwè taië ese wa. ²⁵ Ie' ttè mokië e' olo'yérakitö, e' skéie kache ttè è klö'wekerakitö. Íyi yö'at ie' tö ese è dalöiekerakitö skëkölie, kè dör ie' wák dalöie. Ie' è ki kikëka mène buaë kekraë. Es e' idir.

²⁶ E' kuëki Skëköl tö ie'pa émi e' ya'uk wes ie'pa er sulu ki ikiane es. Dò alakölpa e' mane'wéttsa kè senakia wëpa ta wes imeneat es. Ie'pa senéka ñita iwakpa è. ²⁷ Es ñies wëpa kè senakia alakölpa ta. Ie'pa e' mane'wéttsa. Suluë ie'pa éna senakka iwákpa è ñita. E' dör jaë taië. Ie'pa e' ya'u sulu es, e' nuí ki iwákpa weirke siarë wes ikiane we'ikè es.

²⁸ Ie'pa kè éna Skëköl bikeitsak, e' kuëki ie' tö ie'pa émi ì suluë e' è bikeitsök as ì kè wamblök s'kàne ese wamblörakitö. ²⁹ Es ie'pa er sulunewa da'äie. Ì sulu kos e' wambleke ie'pa tö taië. Ie'pa wöttsérke taië. Ie'pa e' wamblöke suluë. Ie'pa ukyërke imalepa ta. Ie'pa s'ttekewa ena ñi wöñakköke suluë ena s'kitö'weke taië. Kekraë ie'pa er me'rie ì sulu è ki. Ie'pa biyöblöke ñi ki. ³⁰ Ie'pa tö s'malepa cheke suluë. Sulu ie'pa éna Skëköl ar. Ie'pa e' kkeökeka taië e' ttsökeka taië ena kè tkirku' imalepa ki. Íyi sulusi bikeitseke ie'pa wákpa tö, ese wamblekerakitö. Ie'pa kè tö imì ena iyé ttò dalöieta'. ³¹ Ì dör buaë e' kè ane ie'pa éna. Ì uk ie'pa kablé e' kè waweta'itö. Ie'pa kè éna yi dalërta'. Kè yi sueta' er siarë wa. ³² Eré ie'pa wa ijcher buaë tö Skëköl ttè dalöiëno tö ichè tö wëpa tö íyi ekkë wambleke esepa ki duëwa kiane, erë ie'pa tö iwamblekeia. E' kíie ta ie'pa wa buaë iwër tö

s'malepa tö iwamblè.

2

Skëköl tö sulitane shuleraë ñikkë

¹ A' isie* tö pë' chéyö ñe'sepa kichatekettsa, esepa kè a ì yënuk e' tsatkoie Skëköl wörki. Ì sulu kos wambleke ie'pa tö ese wambleke a' tö ñies. E' kuëki mik a' tö ie'pa kichatéttsa, eta e' wa a' wákpa tso' e' kichatöktsa. E' kuëki kè a' a e' tsatkënuk. ² Se' wa ijcher tö Skëköl tö s'shulè yësyësë, e' tö se' e' wamblò sulu es esepa kos kichaterattsa. ³ A' tö ì sulu wamblé wes wépa kichatéttsa a' tö es, e' ta ¿wes a' ibikeitsèmi tö Skëköl kè tö a' kichatepattsa ñies? ⁴ A' tö ibikeitseke es, e' ta e' wa ie' er buaë se' ta, e' watöktsa a' tso'. Ie' tö se' anewekeia tajë, ie' kè tö se' we'ikè bet. Ie' er buaë a' ta, e' tö a' dalë'ttsekeia buaë, e' wa ie' tso' a' ulaiök as a' er mane'ù ie' a, ¿e' kè jcher a' wa? ⁵ Erë a' er darërëë. A' kè éna er mane'wak ie' a, e' nuíki a' tso' Skëköl kësik e' ki kiök e' ki. Mik ie' s'shuleraë e' kéwö de eta ie' tö s'shuleraë yësyësë. ⁶⁻¹¹ Sulitane dör ñies ème ie' a, e' kuëki ie' tö iské meraë eköl eköl a wes s'ser es. Wépa e' chöke kekraë ì buaë uk, tso' ilo ena ikikèka ena sene michoë yulök, esepa ulà a sene michoë döraë. Erë wépa tkirke iwák è ki, e' wamblò sulu, kè tö ie' ttè moki dalöiè, esepa we'ikeraëtö kësik wa da'a. Wépa e' wamblò suluë esepa kos weirdaë siarë kewe judiowak e' ukuöki ta sulitane, e' dalërdarak imik tajë. Erë wépa serke yësyësë esepa kos a ilo ena ikikèka ena sene bèrë e' merdaë tajë kewe judiowak a e' ukuöki ta sulitane a.

* 2:1 Versículo i' a Pablo ttökemi judiowak ta. E' wënewa bua'ie verículo 12 ena itöki tso' e' ki.

¹² Pë' kè dör judiowak esepa kè ku' Moisés ttè dalöiëno e' dikia. Ie'pa tō ì sulu wamblé, e' tã iweirdäe siarë erë ie'pa kè shulirpa ttè ñe' wa. Erë judiowak tso' ttè e' dikia, e'pa tō ì suluë wamblé e' tã ttè e' wa ie'pa shulirdäe. ¹³ Wépa tō ttè dalöiëno e' ttsé, e' è kuëki ie'pa kè klö'wépa Skëköl tō wës pë' buaë yësyësë es. E' skéie wépa tō ttè e' wà dalöië esepa klö'weraëitö es. ¹⁴⁻¹⁵ Pë' kè dör judiowak esepa kè wã Skëköl ttè dalöiëno kit Moisés tō yëkkuö ki e' jcher. Erë mik ie'pa tō ttè ñe' wà dalöië iwákpa wã ijcher e' kuëki, etã e' wa iwënewã tō ttè dalöiëno tso' ie'pa er a. Ttè e' dikia ie'pa tso'. Ttè e' è wa ie'pa er tō ie'pa a icheke tō ì dör buaë ì dör suluë. Ttè e' wa mikle tã ie'pa er tō ie'pa kkateke, mikle tã ie'pa tsatkeke. Ttè e' wa ie'pa shulirdäe. ¹⁶ E' tköraë aishkuö tã mik Skëköl tō ì kos tso' blëulewã se' er a e' shuleraë Cristo Jesús batamik etã, wës ttè buaë pakekeyö e' tō ichè es.

¹⁷ Erë a' welepa dör judiowak, esepa erblöke Moisés ttè dalöiëno e' mik. A' e' ttsòka tō a' dör Skëköl icha. ¹⁸ Ì kiane ie' ki ese jcher buaë a' wã. A' yöule buaë ie' ttè wa, e' kuëki ì dör ibua'ie e' shukitmi a' a wè. ¹⁹ A' ibikeitseke tō o'ka pautmi a' a buaë. E' dör wës s'wöbla kè wawër esepa ulaiè es ö wës se' tso' stui a esepa a bö'wö kkachè es. ²⁰ A' wã ttè dalöiëno tso', e' dör ttè mokì ena íyi jcher taië e' ttè. E' kuëki a' ibikeitseke tō a' a se' kam yör esepa yörmi ena wépa kè wã ì jcher esepa wöblarmi. ²¹ E' dör es, e' tã ¿wës a' kè e' wöbla'ù? A' tō s'patteke tō kè s'kàne akblök tã ¿wës a' akblöke? ²² A' icheke tō kè s'kawõtã s'senewãbak dalöseukwã tã ¿wës a' tō idalöseweke? Íyi diököl tso' dalöië e' ar suluë a' éna tã ¿wës íyi tso' iwé a e' ekibleke a' tō? ²³ Ttè dalöiëno meneat a' a, e' wa a' e' ttsòka taië tã ¿wës a' kè tō idalöië? E' wa a' tō ie'

dalösewéwa. ²⁴ Wée' Skëköl yëkkuö tö ichè: “Pè' kè dör judiowak, esepa tö Skëköl cheke suluë a' ukuömik.”†

²⁵ Moki wépa tö Moisés ttè dalöiëno e' iuteke, esepa a itóttola kkuölit tëule tsir e' dör buaë. Erë yi kè tö iiutè, esepa a kè idör ìie bua', e' dör wës kè s'wakyöule es. ²⁶⁻²⁹ ¿Wépa dör judiowak chökke? E' kè dör iditséwö è wa. E' kè dör iwakyöule iyese alè k_i e' wa. Judiowak chökke e' dör wépa er yësyësë Skëköl wöa esepa, e' dör wës ie'pa wakyöule ier a es. E' kè onuk ttè dalöiëno e' a. E' ormi Wiköl Batse'r è a. Esepa wër buaë Skëköl wa, kè dör s'ditsö wa. E' kuek_i pè' kè dör judiowak, kè wakyöule, kè wa Moisés ttè dalöiëno e' ku', esepa tö idalöié buaë, e' ta ie'pa sueraë Skëköl tö wës judiowak wakyöule es eré kè iwakyöule moki. Pè' tö ttè dalöiëno e' dalöié, eré kè iwakyöule ichkà k_i, esepa tö judiowak kè tö iiutè esepa kkateraë iki aishkuö ta, eré iwakyöule ena ttè dalöiëno tso' iwa.

3

¹ Yile tö ichakèmi: “E' dör es, e' ta ¿ìie bua' idir tö se' dör judiowak? Se' tottola kkuölit tëule tsir ¿ìie bua' e' dör?”

² Ye' iiuté tö e' dör buaë shutë ena iwà dör taië. I bua'ie dör tö Skëköl tö ittè me'atbak judiowak ulà a. ³ Yëne tö ie'pa welepa tö ttè ñe' dalösewéwa, eré e' è kuek_i ¿ichëmisö tö Skëköl kè ttò mokië? ⁴ Au, kè idör es. Eré sulitane kachömi suluë, eré ie' ttò mokië kekraë. E' dör wës itso' kitule ie' yëkkuö k_i es, e' tö ie' chë i' es:

“Sulitane isueraë tö be' ttò mokië.

Be' ttè shulirmi, e' ta be' e' alörakà be' kkatökwakpa k_i.”*
Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

† 2:24 Isaías 52.5; Ezequiel 36.22

* 3:4 Salmo 51.4

⁵ Pë' welepa kè wà ijcher yësyësë, esepa tö icheke tö s'ser suluë, e' wa ikí wënəwə bua'ie tö Skëköl dör yësyësë sulitane tsata. E' kueki ie'pa tö icheke tö e' nuí kī s'we'ikéitö, e' kè dör yësyësë. ¿Es idir? ⁶ Au, kè idör es. Skëköl chópa kè dör yësyësë, e'ma ¿wes ie' a sulitane shulirmi yësyësë?

⁷ Es yile tö ichakèmi: “Ye' kache wa Skëköl ttò mokjē e' kīkarkeka taiē, e' ta ¿ì kueki e' nuí kī ye' katekeiaitö?”

⁸ E' chópa es, e'ma sö ichèmi tö “ì sulu kī wamblösö as e' wa ì buaë kī dò taiē.” Welepa tö icheke tö ttè ese wa ye' tö s'wöbla'weke. Ie'pa éna ye' wöakwa, e' kueki ie'pa tö ye' cheke sulu es. Erë ie'pa esepa kichatëttsa kiane.

Kè yi dör yësyësë Skëköl wöq

⁹ E'ma ¿ì chëmisö? Sa' dör judiowak ¿esepa dör buaë sulitane tsata? Au, kè idör es. Ikkachétkeyö a' a tö sulitane, judiowak ena wépa kè dör judiowak, esepa qos tso'sene sulu dikia. ¹⁰ E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö kī es, e' tö ichè:

“¿Kè yi ku' eköl wë'ia dör yësyësë Skëköl wöa!

¹¹ Ì dör buaë Skëköl a ese kè ane yi éna yës.

Kè yi ku' Skëköl yulök.

¹² Sulitane tsī tröuke ie' yöki;

Ie'pa er sulunewə suluë.

Kè yi ku' eköl wë'ia ì buaë ese uk.†

¹³ Ie'pa ttò suluë, e' dör wes s'nu kélkuö kköppèe alar suluë es.

Ie'pa kkò kī s'kitö'wè me'rie.‡

Ie'pa kapakò e' dör wes tkabè ichók kapöli es.§

¹⁴ Ie'pa tso'ie alibchök s'malepa kī kësik wa.*

† 3:12 Salmo 14.1-3; 53.1-3 ‡ 3:13 Salmo 5.9 § 3:13 Salmo 140.3

* 3:14 Salmo 10.7

15 Ie'pa er me'rie s'ttèwà è k_i.

16 Wé ie'pa dami eë s'we'ikè ena s'er_iawè siarè ese mekearakitö.

17 Sene bèrè ñalé e' kè suule ie'pa wà.†

18 Skököl dalöie e' kè eri ta' ie'pa wà yës.”‡

Es Skököl yëkkuö tö ichè.

19 Se' wà ijcher tö ì k_{os} chè Skököl ttè dalöiëno tö, e' chëitö wépa tso' idiki_a, esepa a. Ttè e' wa sulitane siwà'blöwekewà Skököl tö. Ñies ttè e' tö ikkacheke tö sulitane k_i nuì tso' ie' wö_a. 20 Ttè dalöiëno e' dör ikkachoie se' a tö se' dör ì sulu wamblökwakpa. E' kuek_i kè yi a iyënu_{ka}: “ttè dalöiëno iutéyö seraa, e' kuek_i Skököl kawötà ichök tö ye' dör pè' buaë yësyësë.”

Wes Skököl tö se' klö'wèmi wes pè' buaë yësyësë es

(3.21-31)

21-23 Erë i'ñe ta' Skököl tö se' a ikkachétke tö wes ie' tö se' klö'wèmi wes pè' buaë yësyësë es. E' kè dör ttè dalöiëno iutésö e' wa. E' dör se' erblé Jesús_to mik e' wa. Wépa k_{os} erblé ie' mik, esepa klö'wé Skököl tö wes pè' buaë yësyësë es. Ñies Skököl yëkkuö k_{os} e' tö isini'kué tö mok_i idir. Sulitane dör ì sulu wamblökwak. Kè se' serku' buaë yësyësë wes Skököl olo ta' taië e' ser es. E' kuek_i sulitane dör ñies ie' wö_a. 24 Erë Cristo Jesús tö se' yè'ttsà ì sulu ulà a. E' wa Skököl tö se' klö'wé wes pè' buaë yësyësë es. E' kè k_i se' ñarku', e' dör éme. Es ie' er buaë ché se' a. 25 Ie' tö Jesús_to me'ttsà ttèwà se' skéie e' pé tène taië se' nuì olo'yoie. E' de se' ulà a se' erblé Jesús_to mik e' wa. E' wa ie' tö ikkaché tö ie' dör yësyësë. Ká iai_aie ie' tö sene suluë dalé'ttsé'bitu enaë. 26 E' kéwö ska' ta' ie' kè wà se' weine wes s'kawötà weinuk es. Erë se' nuì patone

† 3:17 Isaías 59.7-8 ‡ 3:18 Salmo 36.1

Jesucristo weine e' wa. E' wa Skëköl tso' ikkachök i'ñe ta tö ie' dör yësyësë. Ñies ie' tso' ikkachök tö wes ie' tö wépa erblé Jesús mik esepa klö'wèmi wes pè' buaë yësyësë es.

²⁷ E' dör es, e' ta ¿ì wa se' e' ttsòkami Skëköl wöa? ¿Kè ì wa! Se' erblé Jesús mik, e' kueki ie' tö se' klö'wé wes pè' buaë yësyësë es. Kè idör ttè dalöiëno iütèsö e' kueki. E' kueki kè se' a e' ttsënuqka ì wa yës. ²⁸ Es se' tö ibata chéat tö Skëköl tö se' klö'wé wes pè' buaë yësyësë es se' erblé Jesús mik e' kueki. Kè idör ttè dalöiëno e' iütèsö e' kueki.

²⁹ Erë ¿Skëköl dör judiowak è Këköl? ¿Ie' kè dör pè' malepa Këköl? Tó, ie' dör pè' kè dör judiowak esepa Këköl ñies. ³⁰ Ie' dör eköl ème. Wépa erblé Jesús mik esepa klö'wéitö wes pè' buaë yësyësë es. Kè ie' tkine tö judiowak idir ö kè idir judiowak. ³¹ Se' tsatkërmi se' erblé Jesús mik e' wa, eta ¿sö ichèmi tö Moisés ttè dalöiëno e' kè diché ta'ia? ¿Au, e' kè dör es! E' skéie se' tö ikí ché mokí tö idiché tso'ia iwák es.

4

Abraham erblé Skëköl mik

¹ Eta sa' judiowak yé bak kiè Abraham, ¿ima e' chëmisö? ¿Ì jchenewá ie' wá erblé Skëköl mik e' wa? ²⁻³ Skëköl tö Abraham klö'úpa wes pè' buaë yësyësë es ì buaë wéitö e' kueki, e'ma buaë ie' a e' ttsërmika. Erë Skëköl yëkkuö tö ichè: “Abraham erblé Skëköl mik, e' kueki iklö'wéitö wes pè' buaë yësyësë es.”* E' kueki ie' kè a e' ttsënuqka yës Skëköl wöa. ⁴ E' dör wes s'kaneblétke ese patuè es, e' kè dör kakmeule. E' dör ikanebletke e' ské. ⁵ Erë yile erblé Skëköl tö s'sulusipa klö'wèmi wes pè' buaë yësyësë es e' mik, e' ta ese klö'wëraë Skëköl tö es, eré kè iwá ì buaë one

* 4:2-3 Génesis 15.6

e' tsatkoie. ⁶ Ñies e' sini'ku' David tö. Ie' iché tö ayëcha buaë wé klö'wé Skëköl tö wës pë' buaë yësyësë es, kè dör ì buaë wéitö e' kuëki. ⁷ Ie' tö iyë':

“Wépa ki inuì olo'yé Skëköl tö ena itköwée iki, jayëcha buaë esepa!

⁸ Wépa kè chakepaia Skëköl tö inuì ki, jayëcha buaë esepa!”†

Es itso' kitule.

⁹ Ye' ichakè tö wépa yë' David tö ayëcha buaë ¿esepa dör wépa wakyöule itóttola kkuölit tëule tsir e' wa esepa è? Au. Ñies ie'pa dör wépa kè wakyöule esepa. Ye' ichétke tö Abraham erblé Skëköl mik, e' kuëki iklö'itö wës pë' buaë yësyësë es. ¹⁰ Erë ¿mik Skëköl tö iklö' es? ¿E' dör iwakyöne e' ukuöki ö e' yöki? Kè idör e' ukuöki, e' dör e' yöki. ¹¹ Ie' tö iklö'wé es ierblé imik e' kuëki. E' ukuöki ta' ie' kèitö e' wakyuök iwà kkachöie tö iklö'wéitö wës pë' buaë yësyësë es. Es ie' de wépa erblé Skëköl mik eré kè iwakyöule, esepa kos yé tsaweie. Es ie'pa kos klö'wé Skëköl tö wës pë' buaë yësyësë es. ¹² Ñies ie' dör wépa wakyöule ena ierblö Skëköl mik wës ie' es kam iwakyuö e' yöki, esepa kos yé.

Skëköl tö ttè me' Abraham a

¹³ Skëköl kablë' Abraham a ttè i' wa: “Ye' tö ká ulitane meraë be' a ena be' aleripa a.” Erë ie' kè wa imène Abraham a ttè dalöiëno e' iütè wa. Iméitö ia' ierblé imik e' wa. E' wa Abraham klöne wës pë' buaë yësyësë es. ¹⁴⁻¹⁵ Mik Skëköl ttè dalöiëno dalösewewasö, eta' e' nuí ki se' we'ikeraëitö. Erë ttè ñe' kè kunúpa, e'ma kè ì ta' dalösewèwa. E' kuëki ì uk Skëköl kablë' Abraham a e' wà

† 4:8 Salmo 32.1-2

mú dõ wépa tõ ttè dalöiëno e' wà iutè esepa a, e' ma erblè Skèköl mik ena ie' kablè' Abraham a e' kè dör iie bua'.

¹⁶ E' kueki ì uk Skèköl kablè' Abraham a, e' wawéitõ éme wes íyi kakmeule es ie' erblé imik e' wa. Ie' tõ iwé es er buaë choie sulitane a as iwà dõ Abraham aleripa ulitane ulà a. E' wà dör tõ ì yëne Abraham a, e' kè dör wépa tso' ttè dalöiëno dikia esepa è a. Nies e' dör wépa kos erblè Skèköl mik wes Abraham es esepa a. Es Abraham de se' ulitane erblé Skèköl mik esepa yéie. ¹⁷ E' dör wes itso' kitule Skèköl yëkkuo kî es. E' kî Skèköl tõ iché Abraham a: “Ye' tõ be' tkéka ká taië wakpa yéie.” † Skèköl dör s'duowa shké'ukkanewak e'. Ì kè ku' e' yuèmitõ ittò è wa. Skèköl e' mik Abraham erblé.

¹⁸ Ì yè' Skèköl tõ Abraham a wësua kè iwà tkòpa suë. Erè Abraham tõ iklö'wé mokië tã iwà panéitõ. E' kueki ie' de ká kuä'kî taië e' wakpa yéie wes ie' a iyënebak es. Skèköl tõ ie' a iyè': “Be' aleripa alördaë taië.” § ¹⁹ Tsir etã ie' kî duas de cien eyök (100). Ie' wã ijcher tõ ie' ena ilaköl Sara dewatke kékëpa alula kè döpaia alàë. Erè erblè Skèköl mik e' kè olo'yane ie' wã yës. ²⁰ Ie' kè wã ibikeitseka bötböt. Skèköl kablè' ie' a e' kè bikeitse ie' wã tõ kè iwà tkòpa. E' skéie ie' kî erblé Skèköl mik tã ikikékaitõ. ²¹ Ie' tõ iklö'wé mokië tõ Skèköl wã diché tso' ì uk ie' kablè' ese wojie. ²² E' kueki Skèköl tõ iklö'wé wes pè' buaë yësyësë es.

²³ “Skèköl tõ iklö'wé wes pè' buaë yësyësë es.” Ttè e' kè kiteat yëkkuo kî Abraham è a. ²⁴ Nies ikiteat se' a. Skèköl tõ Skèképa Jesús shkeo'kane e' mik se' erblé, e' tã ñies ie' tõ se' klö'weraë wes pè' buaë yësyësë es. ²⁵ Jesús wömenettsã ttèwã se' nuì kî, e' ukuökî tã ishkeo'kaneitõ as se' klör wes pè' buaë yësyësë es.

† 4:17 Génesis 17.5 § 4:18 Génesis 15.5

5

Skëköl er buanene se' ki

¹ Se' erblé Jesucristo mik e' wa Skëköl tō se' klō'wé wēs pē' buaë yēsüēsē es. E' kuëki i'ñe tã ie' er buanene se' ki Skëkëpa Jesucristo batamik. ² Jesucristo batamik ie' er buaë ché se' a, se' erblé ie' mik e' wa. Ie' er buaë chō se' a, e' a se' e' tkéwã darërë. Se' wã ijcher tō se' dōrami ie' ska' olo tã taië ie' tã ñita. E' wã paneke se' tō kröröë, e' tō se' ttsë'wëke buaë. ³ Erë kè dör e' è, ñies se' ttsë'rke buaë mik se' weirke etã. E' wã dör tō se' wã ijcher tō mik se' weirke, etã e' tō se' kí diché ieke idalë'ttsök er bua' wa. ⁴ Ì kōs dalë'ttsésö er bua' wa e' wër buaë Skëköl wa. Se' wër buaë ie' wa, e' tã e' tō se' ké iwà kí panuk kröröë. E' kuëki se' ttsë'rke buaë se' weirke e' shüã. ⁵ Wiköl Batse'r mène se' a e' tō se' a ikkacheke tō Skëköl éna se' dalër taië, e' kuëki ipanè ñe' e' kè tō se' eriawëpa.

⁶ Mik Skëköl tō ikéwö me' e' de, etã Cristo kōtëwã se' nuì skéie se' tso'ia kè a e' tsatkër e' dalewa. ⁷ Darërë idir se' a e' muktsã ttëwã o'ka skéie, eré imú dör pē' buaë yēsüēsē ese. Isalema yile e' mumittsã ttëwã pē' buaë shütë ese skéie. ⁸ Erë Cristo e' me'ttsã ttëwã se' skéie, se' bakia e' wamblök suluë e' dalewa. E' tō se' a ikkacheke tō kōs Skëköl éna se' dalër. ⁹ Ie' kōtëwã ipé tène taië e' wa Skëköl tō se' klō'wé wēs pē' buaë yēsüēsē es. E' yitã buaë ie' wa se' tsatkërdaë Skëköl kësik yöki. ¹⁰ Mik se' bak Skëköl bolökpaie, etã ie' wák tō ier bua'wéne se' ki ilã ttëwã e' batamik. Erë i'ñe tã ie' er buanene se' ki, e' yitã buaë se' tsatkërdaë Cristo tso'ne ttsë'ka e' diché wa. ¹¹ Erë kè dör e' è. Skëkëpa Jesucristo batamik Skëköl er buanene se' ki, e' kuëki se' ttsë'rke buaë ie' batamik.

Adán ena Cristo

¹² Wëm tsá yöne kiè Adán, e' wá sene sulu tsá dë'bitu ká i' a. Ie' dör sulitane yéie. E' kuëki mik ie' tö ì sulu tsá wamblë', etá e' dör wës sulitane tö iwamblë' ie' tã ñita es. E' tö sulitane wöme'ttsá ì sulu wamblök ena e' nuí ki duökwa. E' kuëki duèwá de sulitane ki. ¹³ Kam ttè dalöiëno mer Moisés a, e' yöki ì sulu wamblënemibak je'. Erë e' kèwö ska' tã ttè dalöiëno kè tã', e' kuëki kè yi kkatëne inuì ki. ¹⁴ Erë Adán kèwö ska' dõ Moisés kèwö ska' sulitane blërke. Nies wépa kè wá Skëköl ttò dalöseonewá wës Adán es, esepa blërulune. Ie' dör wëm eköl doia ie' itöki e' klíla.

¹⁵ ì sulu wamblë' Adán tö ena ì buaë o' Skëköl tö se' a e' dör kuá'ki. Adán tö ì sulu wamblë', e' kuëki taië s'blërulune. Erë wëm eköl ská, e' dör Jesucristo, e' batamik Skëköl er buaë ché se' a éme kè tuè tã'. E' dör buaë ichökle, e' wa s'tsätkerke taië. ¹⁶ Adán tö ì sulu wamblë' etökicha ème, e' nuí ki sulitane kichatë'ttsá Skëköl tö. Erë Skëköl er buaë ché se' a, e' kuëki ie' tö se' klö'wé wës pë' buaë yösyësë es, érë se' tö ì sulu wambleke taië. E' kuëki ì buaë o' ie' tö se' a, e' kè dör wës ì sulu wamblë' Adán tö es. ¹⁷ Es wëm eköl è tö ì sulu wamblë', e' wa duèwá e' aléka sulitane ki. E' yita ì o' Jesucristo tö, e' wa wépa a Skëköl er buaë ché klö'wéitö wës pë' buaë yösyësë es, esepa kos ulà a sene pa'alí dóraë tã ie'pa e' alöraká ie' tã ñita. E' dör taië tkòka ì wamblé Adán tö e' tsata.

¹⁸ ì sulu wamblé Adán tö etökicha, e' wa sulitane kichatënettsá. Erë ì yösyësë wé Jesucristo tö etökicha, e' wa sulitane klörmi wës pë' buaë yösyësë es as iser michoë. ¹⁹ Adán tö Skëköl ttò tsá dalöseo'wá e' wa sulitane wömenettsá ì sulu wamblök. Erë Jesucristo tö Skëköl ttò dalöié, e' wa se' taië klördaë wës pë' buaë yösyësë es.

²⁰ Skëköl tö ttè dalöiëno mé se' a as ì sulu wamblekesö kos e' jcherwá se' wá yösyësë tö e' dör suluë. Erë mik

ijchenewā se' wā, eṭa se' éna iwà armi bua'ie tō kōs Skëköl er buaë ché se' a. E' dör taië ì sulu kōs wamblekesö e' tsata. ²¹ Mik se' bak klöulewā duèwā ulà a, eṭa sene sulu e' ali'ka se' ki. Erë Skëköl er buaë ché se' a, e' dikia se' tso' i'ñe tā wēs se' bak kuaë sene sulu dikia es. Ie' er buaë ché se' a Skëkëpa Jesucristo batamik, e' wa se' klö'wéitö wēs pë' buaë yësyësë es tā sene michoë méitö se' a.

6

Se' dör wēs s'duulewā es sene sulu yöki

¹ E' dör es e'ma çima sö ichëmi? Çì sulu kì wamblèiasö as Skëköl er buaë kì chò se' a taië shütë? ² Au, e' kè dör es. Se' dör wēs s'duulewā es sene sulu yöki. ÇWēs ì sulu wamblëmijasö? ³ ÇA' kè wā ijcher tō se' wösune e' tō iwà kkacheke tō se' batsulewā Cristo Jesús mik? E' dör wēs se' ttëwāñak ie' tā es. ⁴ Se' wösune e' wà kiane chë tō se' töbinewā ie' tā. E' dör es as se' serne kua'ki wēs Cristo shkenekane S'yé olo tā' taië e' wa e' ser es.

⁵ Se' batsulewā ie' mik ie' dunewā eerö, es ñies se' shkerdakane wēs ie' shkenekane es. ⁶⁻⁷ Se' wā ijcher tō s'duulewā kè ku'ia ì sulu wamblök. Es ñies wēs se' dör kuaë e' dunewā Cristo tā wötëulewā krus mik. E' tka es as s'wák dër suluë e' diché erwa tā s'tkòshkar sene sulu ulà a kè ku'ia klöulewā. ⁸⁻⁹ Se' wā ijcher tō Cristo shkenekane, e' kuëki ie' kè duöpawane. Duewā kè e' alòpakaia ie' ki. E' kuëki se' duulewatke ie' tā, e' tā se' tō iklö'wé mokië tō se' serdane ie' tā. ¹⁰ Mik ie' kötwa, eṭa ikötwa etökicha ème se' nuì ki, kè iskà duöpawaiane. Erë ishkenekane serkene Skëköl a. ¹¹ Es ñies a' e' ttsó mokië tō a' duulewā sene sulu yöki, erë a' tso' ttsë'ka senoie yësyësë Skëköl a a' batsulewā Cristo Jesús mik e' wa.

¹² E' kuëki kè a' kawö mukia sene sulu a as kè ie' alòka a' ki ta ì sulu kos wamblak a' éna ese wamblè a' tö. ¹³ Kè a' e' muktsaia sene sulu ulà a as e' kè tö a' klö'üwa ì sulu wambloie. E' skéie a' e' múttsa Skököl a wes s'duulewa shkenekane es. A' e' múttsa wa'ñe Skököl a senuk yësyësë. ¹⁴ A' kè ku'ia Moisés ttè dalöiëno dikia. A' tso' Skököl er buaë chöke se' a e' dikia. E' kueki a' e' múttsa senuk yësyësë ta es sene sulu kè e' alòpaka a' ki.

Skawöta senuk buaë yësyësë Skököl a

¹⁵ E' dör es, e' ta jima sö ichèmi? Se' kè ku'ia ttè dalöiëno e' dikia. Se' tso' Skököl er buaë chö se' a e' dikia. E'ma e' kuëki jì sulu wamblösö? Au, kè idör es. ¹⁶ A' wa ijcher buaë tö yi ttò iutekesö, ese ulà a se' tso' klöulewa wes s'klöulewa kanè mésoie tso' iwökir ulà a es. Es sene sulu ttò iutekesö, e' ta e' ulà a se' tso' klöulewa wes kanè méso es ta e' nuí ki se' duöralur weir michoë. Erë Skököl ttò iutekesö, e' ta e' ulà a se' tso' ta e' wa se' serdaë yësyësë. ¹⁷ A' bak klöulewa sene sulu ulà a wes kanè méso es. Erë wéstela Skököl a tö i'ñe ta ttè buaë pakane a' a e' iuté a' tö er moki wa. ¹⁸ Es a' yëulettsatke sene sulu ulà a ta i'ñe ta a' de sene yësyësë e' ulà a. ¹⁹ (A' ia katötö Skököl ttè a, e' kuëki ttè i' kleekeyö a' a kanè méso ttè wa.) Kenet a' e' me'ttsa e' ia'ukka sene sulusi wa ena ì sulu è kí wamblök. Erë e' sù i'ñe ta a' e' múttsa senuk yësyësë as a' ser bats'e'r.

²⁰ Mik a' bakia klöulewa sene sulu ulà a, eta kè a' tkine sene yësyësë ki. ²¹ E' wa jì bua' dè' a' ulà a? E' ulà a a' mìnè duökulur weir michoë. I'ñe ta ì sulu wamblè' a' tö ese tö a' jaëwéne. ²² Erë a' yënettsa sene sulu ulà a. A' de Skököl kanè mésoipaie. E' ulà a a' serke bats'e'r, e' bata dör sene michoë. ²³ Ì sulu wamblekesö ese skéie s'duörawa. Erë wépa batsulewa Sköképa Cristo Jesús mik, esepa a sene michoë meraë Skököl tö éme.

7

Se' du'ulur ttè dalöiëno yöki

¹ A yamipa, Moisés ttè dalöiëno, e' suule buaë a' wā. A' wā ijcher tö ttè e' dikia s'tso', s'tso'ia ttsë'ka e' dalewa. ² E' dör wes alaköl senewabak es. Ese kè kawötā iwëm ökwa iwëm tso'ia ttsë'ka e' dalewa. Erë mik iwëm blënewā, etā e' ttè olone ie' kī. ³ Alaköl ese sené wëm o'ka tā iwëm chökle tso'ia ttsë'ka e' dalewa, e' tā ttè e' dalösewewaitö. Erë iwëm chökle blënewā, e' tā ie' kè ku'ia ttè e' dikia. Ie' ā serwamine buaë wëm skà tā, e' kè dör trë.

⁴ A yamipa, es idör se' ā ñies. Se' batsulewā Cristo mik, e' kuëki se' du'ulur ie' tā ttè dalöiëno e' yöki. Ñies se' shkenekane ie' tā as se' ser wes Skököl wa iwër buaë es.

⁵ Mik se' bak senuk s'wák dër sulu e' dikia, etā ttè dalöiëno tö se' wörieikeke ì sulu kī wamblök. E' ulā ā se' mîne duökulur. ⁶ Se' bak klöulewā ttè dalöiëno e' dikia, erë ì ñe tā se' durulune ttè e' yöki. Se' yënettsā ttè e' ulā ā as se' kanëblö Skököl ā kuā'kī sene pa'alī mé iWiköl tö se' ā e' wa. E' kè dör wes se' bak kanëblök ie' ā ttè dalöiëno kitule yëkkuö kī e' iütè wa es.

Sene sulu tā ñippök

⁷ Es idir, e'ma ĵima sö ichëmi? Moisés ttè dalöiëno kitule ĵe' dör suluë? Au, kè idör es. Ttè e' kè kunúpa, e'ma ye' kè wā ijcher tö ì dör suluë. Ttè e' kè tö ichópa: “Kè a' kawö tā' o'ka íyi kkechök,” e'ma ye' kè wā ijcher tö e' dör suluë. ⁸ Erë ttè dalöiëno kè kunúpa, e'ma sene sulu kè diché tā'. E' kuëki ttè dalöiëno e' wa sene sulu tö ye' erkiöwékā ì sulu tsakjé wamblök. ⁹ Kā iaiaë kam ye' wā ttè dalöiëno jcherwā, e' yöki ye' ttsë'ne' buaë. Erë mik ye' wā ttè e' jchenewā, etā sene sulu tso' ye' ā e' diché iëne tā ye' éna ianewā tö ye' dör ì sulu wamblökwak ¹⁰⁻¹¹ kichatëulettsā. Ttè dalöiëno batamik sene sulu tö

ye' kītō'wé as ì sulu wamblòyö, ese tö ye' kichatéttsa. Es ttè e' tö warma sene michoë mèmi ye' a, e' skéie ye' kichatéttsaitö.

¹² Es Moisés ttè dalöiëno e' dör buaë, e' dör yësyësë, e' dör batse'r. ¹³ Etä ζe' yëne tö ttè buaë e' tö ye' kichatéttsa? Au, kè idör es. Ttè buaë e' batamik, ì sulu wamblekeyö, ese tö ye' kichatéttsa. Ttè dalöiëno e' tö se' a ikkacheke mokïë tö ì sulu wamblekesö, ese dör suluë ichók. Es ttè dalöiëno dör buaë, e' wa sö isuëmi tö mokïë ì sulu wamblekesö ese dör sulu ème.

¹⁴ Se' wä ijcher tö ttè dalöiëno e' dör Skököl wák ttè. Erë ye' dör siarë kè diché ta' klöulewä sene sulu ulà a ikanè mésoie. ¹⁵ Ì wamblekeyö ese kè ane ye' wák éna. Ì buaë wäk ye' éna ese kè wèyö. Erë ì ar suluë ye' éna, ese wamblekeyö. ¹⁶ Ì kè wamblak ye' éna ese wambléyö, e' ta e' wa ye' icheke tö ttè dalöiëno e' dör buaë. ¹⁷⁻¹⁸ Ì buaë wäk ye' éna, ese kè or ye' a, e' wa ye' wä ijcher tö ì dör buaë e' kè ku' ye' er a. Sö ichöma kè ì bua' ku' ye' wák dër sulu e' a. Es idir e' kuëki ye' kè tö ì sulu wamblaku' ye' wák er wa. Sene sulu tso' ye' er a, e' tö ye' ké iwamblök. ¹⁹ Ì buaë wäk ye' éna, ese kè wèyö. Nies ì sulu kè wamblak ye' éna, ese wamblekeyö. ²⁰ Es ì sulu kè wamblak ye' éna, ese wambléyö, e' ta e' kè dör tö ye' tö iwambleke ye' wák er wa. E' dör tö sene sulu tso' ye' éna, e' tö ye' keke iwamblök.

²¹ Es ye' éna iane tö eré ì buaë wäk ye' éna erë ye' a sene sulu tkër. ²² Ttè dalöiëno me'at Skököl tö, e' wa ye' wöbatsö taië. ²³ Erë ilè skà tso' ye' a, e' ttséyö tö e' tso' ì buaë wäk ye' éna ese wöklö'uk. E' dör sene sulu tso' ye' er a e', e' ulà a ye' tso' klöulewä.

²⁴ Ye' dör siarëla. Ì sulu tso' ye' er a, e' tö ye' kichatéttsa. E' yöki ζyi tö ye' tsatkëmi? ²⁵ Skököl tö ye' tsatké Skökëpa

Jesucristo batamik. E' kuëki wëstela chéyö ia.

Es ye' éna ttè dalöiëno me'at Skëköl tö e' è iütak. Erë ye' wák dër suluë, e' tö ye' ké ì sulu wamblök.

8

Se' sermi buaë yësyësë Skëköl Wiköl wa

¹⁻² Cristo Jesús batamik Skëköl Wiköl tö sene michoë meke se' a, e' tö ye' yëttsa sene sulu ena duëwä e' ulä a. E' kuëki i'ñe ta wépa batsulewä Cristo Jesús mik, esepa kè kichatepa Skëköl tö yës. ³ Ì kè onuk Moisés ttè dalöiëno a, e' wé Skëköl tö. Se' wák dër sulu e' kè tö se' kè ttè dalöiëno iütök buaë, e' kuëki e' kè a se' tsatkënuke. Erë Skëköl tö iwák alà patkë'bitü s'ditsöie ttëwä se' skéie se' nuì patuoie. Es ie' tö sene sulu tso' se' er a e' kichatë'ttsa. ⁴ E' wé ie' tö as se' klö'ùitö wës pë' buaë yësyësë es wës ttè dalöiëno yësyësë e' tö se' a ikië es. Se' klöne es, esepa serke wës Skëköl Wiköl kï ikiane es. Ie'pa kè serku'ia wës s'wák dër sulu kï ikiane es.

⁵ Wépa serke wës s'wák dër sulu kï ikiane es, esepa er me'rie ì kiane e' kï ese è kï. Erë wépa serke wës Skëköl Wiköl kï ikiane es, esepa er me'rie ì kiane e' kï ese è kï. ⁶ Ì kiane s'wák dër sulu kï, ese kï se' er me'rie, e' ta e' bata dör se' duëwä. Erë se' er me'rie ì kiane Skëköl Wiköl kï, ese kï, e' ta e' bata dör sene michoë, ñies sene bèrë Skëköl ta e'. ⁷ Erë wépa er me'rie ì kiane s'wák dër sulu kï, ese kï, esepa kè tö Skëköl ttè dalöiëno e' dalöië, mokï ie'pa kè a idalöiër. E' kuëki ie'pa dör Skëköl bolökpa. ⁸ Wépa serke wës s'wák dër sulu kï ikiane es, esepa kè a ì onuk wër buaë Skëköl wa.

⁹ Erë Skëköl Wiköl tso' se' a, e' ta se' kè ku'ia s'wák dër sulu ulä a. E' skéie se' tso' Skëköl Wiköl ulä a. Yi kè a Cristo Wiköl ku', ese kè dör ie' icha. ¹⁰ Erë Skëköl tö se' klö'wé

wes pë' buaë yësyësë es, e' kueki Cristo tso' se' a. E' dör es, e' ta eré s'chka nurdawa se' nuì kueki, eré se' wiköl ser michoë. ¹¹ Skëköl tö Cristo Jesús shkeo'kane, e' Wiköl tso' se' a, e' ta aishkuö ta ie' tö se' nu shke'weraka iWiköl tso' se' a e' wa.

¹² A yamipa, e' kueki kè se' kàne senukiä wes s'wák dër sulu ki ikiane es. ¹³ Se' serke es, e' ta se' duörawa. Eré se' e' aléka iki Skëköl Wiköl wa, e' ta se' ser michoë.

¹⁴ Wépa wëttseke Skëköl Wiköl tö, esepa dör Skëköl ala'r. ¹⁵ Skëköl kè wa iWiköl mène se' a se' klö'wowa kësik wa as se' suarne. E' skéie iWiköl wa se' de ie' ala'rie. Ie' Wiköl wa ie' a ichèmisö: “A yéwöla.” ¹⁶ Ñies ie' Wiköl tö se' ké ittsök se' er a tö se' dör ie' ala'r. ¹⁷ Es se' dör ie' ala'r. Se' weirke Cristo ta ñita, e' je' ta ñies se' kirdawa buaë ie' ta ñita ie' olo ta' taië e' ska'. Aishkuö ta ì kos tso' blëule Skëköl wa mè se' a, e' döraë se' ulà a Cristo ta ñita.

Ì tso' se' a aishkuö ta e' dör buaë chökle

¹⁸ Ye' a ta ie' olo taië e' a se' dorañak aishkuö ta, e' dör buaë shute. E' o'mik ta se' weirke kos ká i' ki e' kè dör ì. ¹⁹ Aishkuö ta ikkayërdaë wöshaë tö se' dör Skëköl ala'r. E' kèwö paneke kröröë iyi ulitane yö'at Skëköl tö ese tö. ²⁰ İyi ulitane yö'at Skëköl tö ese kos sulunewa. Ì kos yöule e' kè wák e' suluonewa. Eré Skëköl wák tö iwöme'ttsa es. Eré ibua'wëneraëitö aishkuö ta. ²¹ Ie' wák tö iyë'at: “Aishkuö ta iyi kos yö'at ye' tö e' yerattsaneyö iweirke taië e' ulà a as itsatkënar ena ilókarka taië ye' olo wa ye' ala'r ta ñita.” E' kueki iyi ulitane yö'atitö e' tso' kawö e' panuk kröröë. ²² Se' wa ijcher tö dö ikkè ta iyi ulitane yö'atitö e' rrerkeiä ena iweirkeiä wes alaköl alà kurketke weir es. ²³ Eré kè e' è rrerku' kawö e' panuk. Ñies se' a Skëköl Wiköl menetke wes iyi tsá kakmè sia es, e'pa rrerkeiä kawö e' panekesö e' dalewa. E' kèwö ska' ta Skëköl tö se' tseratkö da'a ila'rie,

tā se' chkā mane'werattsaneitō buaë kè duōtä'wajā. ²⁴ Se' tsatkēne erē se' tsatkērketke da'āie e' panekesō. Ì tso'tke s'wā ese kè panekū'sō. E' kuēkī mik se' tō iché tō e' kēwō panekesō, etā e' wā kiane chē tō kām sō isaū. ²⁵ Erē ì kām saūsō ese panekesō, e' tā se' kawōtä ipanuk bèrē s'weirke kōs e' dalē'ttsè wa.

²⁶ Es ñies se' kè diché tā', e' kuēkī Skēköl Wiköl tō se' kīmeke. Kè se' wöblar buaë ttök Skēköl tā wēs se' ké ttök itā es. Erē ie' wák Wiköl tso' se' tté chök ie' a taië kköchē wa ena ttē kè yēr siā ese wa. ²⁷ Ie' wā se' er sūule buaë. Ie' Wiköl tō ikieke ie' ichapa batse'r kī wēs ie' kī ikiane es. E' kuēkī ì cheke iWiköl tō ie' a e' ane buaë ie' éna.

Se' e' aléka íyi ulitane kī Cristo batamik

²⁸ Se' wā ijcher tō wépa éna Skēköl dalër, ñies ik-löo'bakitō wēs ie' wák tō ibikeitsbak es, esepa tā ì kos tkōke, e' a ie' ulā ter ie'pa kīmoie as idōttsā buaë wēs ie' kī kiane es. ²⁹ Wépa shūkitbakitō e'pa bikeitsbakitō tō idōräē wēs ie' Alā es as ie' Alā dò ie'pa taië e' shūā wēs ikok es. ³⁰ Wépa bikeitsbakitō e'pa kiéitō ñies. Wépa kiéitō e'pa klō'wéitō wēs pē' buaë yēsýesē es. Wépa klō'wéitō es, esepa dōräē ie' tā ñitā ilo taië e' a.

³¹ E' dör es, e' tā kè ì kianeia chē. Skēköl tso' se' tā, e' tā ¿ì e' alōmikā se' kī? ³² Ie' kè wā iwák Alā kkēone, e' me'ttsaitō ttēwā se' ulitane skéie je' yitā ì kos meraëitō se' a ilā tā ñitā! ³³ ¿Yi tō wépa shūkitbak Skēköl tō esepa kkatēmi? Kè yi. Ie' wák tō ie'pa klō'wétke wēs pē' buaë yēsýesē es. ³⁴ ¿Yi a ie'pa kichatërmi? Kè yi. Cristo Jesús kōtwā se' skéie, e' kīie tā ishkenekane tkēr Skēköl ulā bua'kka se' tté chök. ³⁵ ¿Ì tō se' yettsāmi Cristo éna se' dalër taië e' ulā a? ¿Se' weir taië alè? ¿Ì darërēē alè? ¿Se' weir Jesús tté batamik alè? ¿Se' duōke bli wā alè? ¿Kè se'

datsi' t̄a' alè? ¿Ilè tkò se' t̄a' alè? ¿S'ttèw̄a alè? Au. Kè ì a se' yèrpatt̄sa ie' ulà a. ³⁶ E' dör wēs Skèköl yèkkuö tö ichè es, e' tö ichè:

Be' dalèrmik wèkkè alè t̄a' sa' tteraw̄a pè' tö.

Sa' suēke ie'pa dör wēs obeja tsèmi ttèw̄a es.*

Es Skèköl yèkkuö tö ichè.

³⁷ Erè e' shuā se' dör e' alökwakpa tsat̄a, Cristo éna se' dalèr taiè e' batamik. ³⁸ E' kueki ye' w̄a ijcher buaè tö kè ì tö se' yepatt̄sa Skèköl éna se' dalèr taiè e' ulà a. Duew̄a, sene, ie' biyöchökwakpa, íyi wökir kè wèrt̄a'w̄a, ì tköke se' t̄a' i'ñe t̄a, ì tkömi se' t̄a' aishkuö t̄a, ì skà tso' diché t̄a', ³⁹ ì kōs tso' k̄a jai a, ì kōs tso' k̄a diōshet, ekkè kōs ena ì skà yö'atitö, e' kōs kè a se' yèrpatt̄sa ie' éna se' dalèr taiè e' ulà a. Ie' éna se' dalèr taiè, e' kkachéitö se' a Skèkèpa Cristo Jesús e' wa.

9

Skèköl tö Israel aleripa shukitbak ie' ala'rie

¹ Ì cheke ye' tö a' a e' dör mokiè. Ye' dör Cristo icha, kè ye' kachò. Ñies Wiköl Batse'r wa ye' er tö ye' a icheke tö e' dör mokiè. ²⁻³ Moki ye' chkenew̄a siarè, taiè ye' eriarke kekraè ye' wák ditséwöpa kueki. Ye' wák mú kichaté Skèköl tö yètt̄sa Cristo ulà a as ie'pa tsatkèr ye' skéie. ⁴ E'pa dör Israel aleripa. Ká iaiaè Skèköl tö ie'pa tse'tkò ie' ala'rie. Ie'pa a ie' tö ilo taiè e' kkayè'. Ie' ena ie'pa ttè me' ñi a tsakijè ñies ittè dalöièno e' me'itö ie'pa a. Wēs íyi wakanewè ie' dalöioie e' wa ie'pa wöblaö'itö. Ñies ie' kablè' ie'pa a er buaè chök. ⁵ Ie'pa dör sa' yépa bak ká iaiaè dalöièrt̄a' taiè, e'pa aleripa. Ñies wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' kune' ie'pa ditséwö wa, e' dör Skèköl dör íyi ulitane tsat̄a kīkarkeka kekraè e'. Es e' idir.

* 8:36 Salmo 44.22

⁶ Kè ye' ku' ichök tö Skëköl kablë' er buaë chök ie'pa a e' kè wà bak. E' kè dör es. E' dör tö kè ie'pa seraä dör Israel aleripa chökle Skëköl a. ⁷ Ñies Abraham aleripa, e'pa kibiiepa kè dör ie' aleripa chökle Skëköl a. Skëköl tö iyë' ie' a: “Be' aleripa chökle, e'pa döraë Isaac wa.”*

⁸ E' wà kiane chë tö kè yi dör Skëköl ala'r s'ditséwö wa. E' skéie wépa tö ì uk Skëköl kablë' e' klö'wé wës Abraham tö iklö'wé es, esepa è dör Abraham aleripa chökle Skëköl a.

⁹ Skëköl kablë' ie' a ttè i' wa: “Kawö ikkë ta duas iëk ye' dörane ta be' alaköl Sara alà ta'tke.”† E' klö'wé Abraham tö.

¹⁰ Erë kè dör e' è. Sara alà kune' ñe' dör sa' yé bak ká iaiäë kiè Isaac e'. Ie' alà ka'ka itayë Rebeca ta e'pa dör klö wakpa wëm. ¹¹⁻¹³ Erë kam ie'pa kur, kam ie'pa tö ì buaë ù ö ì sulu wamblö, e' yöki Skëköl tö iyë' Rebeca a: “Ikibi ék döraë itsirla kanè mésoie.”‡ E' dör wës iskà tso' kitule Skëköl yëkkuö ki es, e' ki ie' tö ichè: “Jacob dalëne ye' éna, erë Esau watéttsayö.”§ Es iatëtke tö wéne shushtak ie' wák éna, ese shushtéitö as iwà döttsa wës ie' ki ikiane es. Kè dör ì wésö ese kueki.

¹⁴ Es idir, e' ta isö ichëmi tö Skëköl kè dör yësyësë? Au, kè idör es. ¹⁵ Ie' tö iyë' Moisés a: “Wé a ye' er buaë chak, ese a ye' er buaë chöraë. Ñies wé suak ye' éna er siarë wa, ese suerayö er siarë wa.”* ¹⁶ E' kueki ie' kè er buaë chö se' a, se' ki ikiane ö ì wëkesö e' kueki. Erë wépa sueke ie' tö er siarë wa, esepa a ie' er buaë chöraë. ¹⁷ E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es. E' ki Skëköl tö iché Egipto blú a: “Ye' tö be' tkéka ká i' blúie, e' wà ta' ye' wa. E' dör ye' diché kkachoie be' wa as yi dör ye' e' tté pakar ká wa'ñe.”†

* 9:7 Génesis 21.12 † 9:9 Génesis 18.10,14 ‡ 9:11-13 Génesis 25.23

§ 9:11-13 Malaquías 1.2-3 * 9:15 Éxodo 33.19 † 9:17 Éxodo 9.16

¹⁸ Es yi suak Skëköl éna er siarë wa, ese sueraëitö er siarë wa. Nies yi er darë'wakwa ie' éna, ese er darë'werawa ie' tö.

¹⁹ Erë isalema a' wele tö ye' a ichèmi: “Mokì tö ì kiane wè Skëköl kì ese kè wöklönuk yi a ¿wes ie' tö se' chakèmi se' nuì kì?” ²⁰ Erë ye' iütèmi: A wëm ¿ima be' erbikò be' dör yi, e' tö Skëköl iütè er sulu wa? Skaü kè tö ichepa iyuökwak a: “¿ì kueki be' tö ye' yué i' es?” ²¹ Skaü yuökwak e' a iyörmi wes ie' éna iyuak es. Skaüchka e' è yörmi skaü bua'buaié ena skaü ëseie ñies.

²² Es ñies Skëköl tö iwèmi wes ie' kì ikiane es. Ie' éna ie' kësik ena ie' diché kkachak ì sulu wamblökwakpa wömeulettsa weinuk esepa ewèwa wa, e' ta e' wèmi ie' tö. Erë e'pa qos dalè'ttsekeia ie' tö bèrë enaë ²³ as ie' olo taië shütëe' e' kkachòitö se' shükitbakitö e'pa a. Ká iaiaë ie' tö se' shükitbak suè er siarë wa ñies se' klöo'bakitö as se' dò ie' ska' olo ta' taië ie' ta ñita. ²⁴ Es judiowak ena pë' kè dör judiowak, e'pa shüa ie' tö se' klöo'bak ie' wák a. ²⁵ E' dör wes Oseas tö ikit iyëkkuö kì es. E' kì Skëköl tö ichè:

“Wépa kè dör ye' icha, esepa kieraëyö ye' icha.

Wépa kè dalër ye' éna, esepa a icheraëyö: ‘ye' éna a' dalër.’‡

²⁶ Nies ká wé kì ye' tö iyë': ‘a' kè dör ye' icha' ká e' è kì ye' icherane: ‘Ye' dör Skëköl chók e' ala'r a' dör.’”§

²⁷⁻²⁸ Isaías tö Israel aleripa yë' i' es:

“Ká wa'ñe wépa wömeulettsa kichatënuak e' wakaneweraë Skëköl tö bet kè wötkënuak yës. E' kueki eré Israel aleripa dör taië wes dayë tséwö es, erë ie'pa welepa è tsatkërdaë, kè dör taië.”*

‡ 9:25 Oseas 2.23 § 9:26 Oseas 1.10 * 9:27-28 Isaías 10.22-23

²⁹ E' dör wēs Isaiás tö iyë' es. Ie' iché:
 “Skëköl diché ta' íyi ulitane tsata, e' kè tö se' aleripa
 múpaat,
 e'ma se' enewa sēraa wēs Sodoma ena Gomorra wakpa
 enewa es.”†

Jesús tté buaë e' dör Israel aleripa a ñies

³⁰ Es sö isué tö pē' kè dör Israel aleripa, kè ku' sene
 yēsýēsē e' yulök, esepa klö'wé Skëköl tö wēs pē' buaë
 yēsýēsē es ie'pa erblé Jesús mik e' wa. ³¹ E' skéie Israel
 aleripa kī ikiane tö Skëköl tö ie'pa klö'wè wēs pē' buaë
 yēsýēsē es ttè dalöiēno e' dalöie wa, erē e' kè ska' ie'pa
 ulà dē'. ³² ¿Ì kuekī e' kè dē' ie'pa ulà a? Ie'pa kè erblēne
 Jesús mik e' kuekī. Ie'pa erblé ì buaë wekerakitö e' mik. E'
 kuekī ie'pa tēne Jesús mik wēs s'klastkēr ák mik es. ³³ E'
 dör wēs itso' kitule Skëköl yēkkuö kī es, e' tö ichè:
 “Ye' ttò ttsó. Ák tkē'atyö et Sión,
 e' mik pē' klastkērdaë, ák e' tö ie'pa eröraë iski.
 Erē wēpa erblé ák e' mik, esepa kè eriarpa.”‡
 Es Skëköl yēkkuö tö ichè. Ák e' tö Jesús chè.

10

¹ A yamipa, Israel aleripa mú tsatkēr e' kkechekeyö tajë
 ye' er a, e' kiekeyö Skëköl a. ² Ye' ichè tö mokī ie'pa
 kanēlak darērēē Skëköl a. Erē ie' ttè mokīe e' wà kè ane
 ie'pa éna buaë. ³ Ie'pa kè éna iane tö ie' tö s'klö'weke wēs
 pē' buaë yēsýēsē es s'erblé Jesús mik e' wa. Ttè e' watéttsa
 ie'pa tö. Ie'pa atak buaë yēsýēsē ie' wöa ie'pa serke es e'
 wa. ⁴ Erē Moisés ttè dalöiēno e' wà dör Cristo kkachè. E'
 kuekī mik ie' de, eta ttè e' wà de. E' kuekī wēpa erblé
 ie' mik esepa ulitane klö'weraë Skëköl tö wēs pē' buaë
 yēsýēsē es.

† 9:29 Isaiás 1.9 ‡ 9:33 Isaiás 8.14; 28.16

⁵ Se' wër yësyësë Skëköl wa sene yësyësë wa, e' yë Moisés tö i' es: “Yi tö ttè dalöiëno e' dalöié yësyësë seraa, ese ser michoë ttè e' wa.”* ⁶ Erë se' wër yësyësë Skëköl wa se' erblé Jesús mik, e' yë Moisés tö i' es: “Kè a' tö ibikeitsar tö ¿yi mi'mi ká jaì a?” —E' dör wes se' mú mi' Cristo yulök as ibitune ká i' kî.— ⁷ “Ñies ¿yi mi'mi ká dià kaska?” —E' dör wes se' mú mi' Cristo yulök as ishkerkane s'duulewa tso' esepa shua.— ⁸ Erë ttè e' tö ichè: “Ttè buaë e' tso' tsinet se' ska' ena se' kkò a ena se' er a.”† Ttè buaë e' dör as a' erblò Jesús mik, e' tté pakeke sa' tö. ⁹⁻¹⁰ Se' er a ttè e' klö'wésö as Skëköl tö se' klö'ù wes pè' buaë yësyësë es. Ñies s'wák kkò wa ichésö tö Jesús dör Skëképa eköl è e' as se' tsatkër. E' kuekî iché a' tö a' wák kkò wa tö Jesús dör Skëképa eköl è e', ñies iklö'wé a' tö a' er a tö Skëköl tö ishkeo'kane, e' ta a' tsatkërdaë.

¹¹ Skëköl yëkkuö tö ichè: “Yi erblé ie' mik esepa kè eriarpa.”‡ ¹² Skëképa ñe' è dör sulitane Këköl. Judiowak ena wépa kè dör judiowak, esepa kos Këköl ie' dör. E' kuekî ie'pa dör ñikkëë ie' wöa. Wépa kköchöke ie' a as ie'pa tsatkòitö, esepa a ie' er buaë chò taië. ¹³ E' dör wes Skëköl yëkkuö tö ichè es, e' tö ichè: “Yi kos tö e' tsatkè kié Skëköl a, esepa ulitane tsatkërdaë.”§ ¹⁴ Erë kè s'erblène ie' mik, e' ta ¿wes s'kköchömi ie' a? Ñies kè s'wá ie' tté ttsëule, e' ta ¿wes s'erblömi ie' mik? Ñies kè yi wá ie' tté pakane sia, e' ta ¿wes ittsemisö? ¹⁵ Ñies ie' tté pakökwakpa kè patkëne yi wá, e' ta ¿wes e'pa dòmi ie' tté paköwé sia? E' dör wes Skëköl yëkkuö tö ichè es, e' tö ichè: “Wépa wá ttè buaë datse sia, esepa de e' dör buaë shute.”*

* 10:5 Levítico 18.5 † 10:8 Deuteronomio 30.14 ‡ 10:11 Isaías 28.16

§ 10:13 Joel 2.32 * 10:15 Isaías 52.7

16 Erë kè sulitane wà ttè buaë e' klöne. Es Isaías tö iyë'bak: “A Skëköl, ttè paka' sa' tö wësua kè yi wà e' klöne.”† 17 Es sö isuè tö se' erblé Skëköl mik, e' datse ie' ttè ttsésö, e' wa. Ttè e' dör Cristo ttè.

18 Erë ye' ichakè: ¿A' ichè, kè iwarak ttè e' ttsëule? Erë ye' e' iütöne tó, ie'pa wà ittseule je'. E' dör wes Skëköl yëkkuö tö ichè es wé ichèitö:

“Skëköl ttè pakökwakpa, e'pa tka ká wa ñe,
Ttè i' de dò wé ká i' erkerö ee.”‡
Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

19 Ye' iskà chakè: ¿A' ichè Israel aleripa kam éna iwà ar? E' iütè' Moisés tö mik ie' tö iyë' ie'pa a tö Skëköl tö iyë' i' es:

“Ye' tö a' keraë sbinukka pè' kè dör ì, esepa wa.

Ye' tö a' keraë ulunukka pè' kè éna ì ane, esepa ki.”§

20 E' ukuökì tã Isaías diché dè'kã ichök tö Skëköl tö pè' kè dör Israel aleripa esepa yè' i' es:

“Wépa kè ku' ye' payulök, esepa tö ye' kué.

Wépa kè ku' ye' chakök, esepa a ye' e' kkaché.”*

21 Nies Isaías tö iskà yè' tö Skëköl tö Israel aleripa yè' i' es:

“Ie'pa tö ye' ttò dalösewéwa ñippöke ye' ta,

esepa a kekraë ye' tö ikimè watkè.”†

Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

11

Skëköl er buaë chöraë Israel aleripa a

1 I' tã ye' ichakè: ¿A' ichè, Israel aleripa watéttsã Skëköl tö seraq? Au, kè idör es. Ye' wák dör Israel aleri eköl. Ye' dör Abraham aleri eköl Benjamín ditséwö wa. 2 Kuaë

† 10:16 Isaías 53.1 ‡ 10:18 Salmo 19.4 § 10:19 Deuteronomio 32.21

* 10:20 Isaías 65.1 † 10:21 Isaías 65.2

Skököl tö Israel aleripa shukitbak iwák ichaie. Kè ie'pa watëulettsa ie' wa. Elías tté tso' kitule Skököl yëkkuö k_i wé Israel aleripa kkatë'kaitö Skököl a, ¿e' kè jcher a' wä? Ie' iché Skököl a: ³ “A Skököl, ie'pa tö be' ttekölpa malepa kôs ttélur. Nies ka' tso' íyi mokä be' a, e' kôs tkéttsarakitö. Ye' è atéat ttsë'ka erë ye' ttakwä ie'pa éna ñies.”* ⁴ Erë Skököl tö ie' iuté: “Wépa döka mil kuryök (7.000) e'pa kè e' tkëulewä kuchë k_i Baal dalöioie ekkëpa tso'ia ye' wa.”† ⁵ Es ñies i'ñe tã Israel aleripa tso' tajë, erë e' shuä wépa a Skököl er buaë yë' tã ishukititö, esepa kè dör tajë. ⁶ Ie'pa shukititö ie' er buaë ché ie'pa a e' kuek_i, e' tã e' wä kiane chë tö e' kè dör ì buaë wé ie'pa tö e' kuek_i. Ichópa es, e' ma kè ie' er bua' yëne.

⁷ E' kuek_i sö isué tö Israel aleripa bak tsatkè yulök, e' kè dë' ie'pa ulitane ulà a. Erë ie'pa welepa shukit Skököl tö, e'pa ulà a ide, erë imalepa er darërulune. ⁸ E' dör wes Skököl yëkkuö tö ichè es. E' ichè: “Skököl tö ie'pa ké er chökwa ie' ska'. E' dör wes ie'pa wöbla tã', erë kè iwawër es. E' dör wes ie'pa kuköña tã' erë kè iwattsër. Dò i'ñe tã ie'pa dör es.”‡ ⁹ Es ñies David tö ie'pa yë' i' es: “Mik ie'pa tso' kawö tkö'uk kaneë, etã as eë ibolökpa tö iklö'üwä kësik wa as ie'pa klastkër tã iweirdak.

¹⁰ Iwöbla mú kè wawëria.

Itsiwö mú körwä dalì ekkeë dikia kekraë.”§

Pë' kè dör Israel aleripa esepa tsatkërdaë

¹¹ I' tã ye' ichakè: A' ichè Israel aleripa tö Jesús watë'ttsa ¿e' wä kiane chë tö ie'pa kè tsatkërpa? Au, e' kè dör es.

* 11:3 1 Reyes 19.10,14 † 11:4 1 Reyes 19.18 ‡ 11:8 Deuteronomio 29.4; Isaías 29.10 § 11:10 Salmo 69.22-23

E' skéie ì sulu wamblé ie'pa tò ñe' batamik pè' malepa tsatkërmi. E' tka es as ie'pa sibirka pè' malepa k_i ta ierkirdak erblök Jesús mik. ¹² Ì sulu wamblè' ie'pa tò, e' batamik pè' malepa a Skèköl er buaë ché taië ká wa'ñe. E' yita buaë sulitane a ie' er buaë k_i chöraë taië shute mik judiowak taië erblé Jesús mik eta.

¹³ Erë a' kè dör judiowak, esepa a ye' tò ilè cheke. Skèköl tò ye' a kanè i' me' Jesús ttekölie pè' kè dör judiowak esepa a ttè pakök. Kanè e' dalër taië ye' éna. ¹⁴ Isalema kanè e' wa ye' tò ye' wák ditséwöpa welepa mú ukyëwëka ta ie'pa ñies erblömi Jesús mik as itsatkër. ¹⁵ Ie'pa watéttsa Skèköl tò e' batamik ie' ena ká wa'ñe wakpa malepa er buarmine ñi k_i. E' yita mik ie' tò ie'pa skà kiéwane buaë, eta e' dör buaë shute. E' dör buaë wes s'duulewa e' shkenekane es. ¹⁶ Harinachka tsá meule Skèköl a* e' dör batse'r, e' ta iëyök dör batse'r ñies. Ñies kal wikicha dör batse'r, e' ta kal e' kos dör batse'r ñies. Es judiowak yépa tsá dör Skèköl icha, e' kueki ileripa dör ie' icha ñies.

¹⁷ Skèköl tò judiowak watéttsa, e' dör wes kal uru kiè olivo e' ulà téé es. Pè' kè dör judiowak esepa dör wes olivo klò kañiru ulà tkéwa olivo uru ulà tëule ese skéie es. E' batamik i'ñe ta a' serke buaë olivo klò uru e' wì mik. ¹⁸ E' kueki olivo uru ulà tëule, e' kè k_i a' e' ttsökka. Erë a' e' ttsakka, e' ta a' éna ianú tò ulà serke iwí mik; iwì kè serku' iulà mik.

¹⁹ Isalema a' ichèmi: “E' yëne erë iulà uru tërolone as sa' tkërwane iskéie.” ²⁰ E' yëne erë ie'pa tërolone ie'pa kè erblène Jesús mik e' kueki. Erë a' erblé Jesús mik,

* 11:16 Harinachka tsá meule Skèköl a: Pablo tso' ichök tò judiowak dör wes harinachka es. Harinachka tsá e' dör wes judiowak yépa tsá Abraham ena Isaac ena Jacob es. Harinachka iëyök e' dör wes ileripa datse itöki es.

e' è kueki a' tkëulewà olivo klò uru mik. E' kueki kè a' e' ttsökka. Warma a' kawötà Skëköl dalöiök. ²¹ Ie' kè wà kal chók e' ulà meneat, e' yitá kè ie' tó a' mepaat. ²² A' éna íanú tó wes Skëköl dör. Ie' er buaë chòmi se' a, erë ñies ie' a s'kichatërmi. Wépa anemi ì sulu a, esepa kichaterattsaitö. Erë ie' er buaë ché a' a. A' erblökeia ie' mik, e' ma buaë idir. Erë a' kè serku'ia es, e' tã a' tãrdattsa ñies. ²³ Judiowak kè erblène Jesús mik. Erë e' kè wamblëia ie' pa tó tã ierblé imik, e' tã Skëköl wà diché tso' ie' pa tkowane iwákpa kéli mik, e' kueki itkërdawarak. ²⁴ E' wà dör i' es: a' kè dör judiowak, e' pa dör wes olivo kañiru ulà tẽule tkëulewà olivo uru mik es. Eré e' kè wetã'sò es, erë es Skëköl tó iwé a' a. E' yitá buaë judiowak dör wes ulà chók es, esepa tkërwamine buaë iwákpa kéli mik.

Israel aleripa tsatkërdaë taië

²⁵⁻²⁶ A yamipa, kenet tã ttè tso' blëule, ese chekeyö a' a. Ye' ki ikiane tó ttè e' jcherwà a' wà as a' kè e' ttsökã tó a' wà íyi jcher Israel aleripa tsatã. Ttè blëule e' dör i': i' ñe tã Israel aleripa kibiiepa er darërulune dò mik pè' malepa shukitbak Skëköl tó e' kos tsatkëne etã. E' ukuöki tã ie' pa kos tsatkërdaë wes Skëköl yëkkuö tó ichè es, e' tó ichè: “S'tsatkökwa datse Sión, e' tó sene sulu kos yerattsa Jacob aleripa shua.

²⁷ Ttè e' meraëyö ie' pa a mik ie' pa nuì olo'yéyö ie' pa ki etã.”†
Es Skëköl yëkkuö tó ichè.

²⁸⁻²⁹ Mik Skëköl tó s'shushtë er buaë choie sia, etã e' kè mane'wepaitö. Israel aleripa tó Jesús ttè buaë watéttsa, e' kueki i' ñe tã ie' pa dör Skëköl bolökpa. Erë kã iaiaë ie' pa yépa bak e' pa shukititö er buaë choie ie' pa a. E' kueki ie' pa

† 11:27 Isaías 59.20-21; 27.9

aleripa dalërkeia ie' éna. E' tka es ie'pa ta as a' tsatkër. ³⁰⁻³² Sulitane tö ie' ttè dalösewéwa, e' nuí ulà a se' tso' klöulewa. E' me'atbakitö es as ie' a sulitane sur er siarë wa ñikkëë. E' kueki kenet a' tö ie' dalösewéwa, erë i'ñe ta a' suéitö er siarë wa, ie'pa tö ie' dalösewéwa e' kueki. Es ñies i'ñe ta ie'pa tö ie' dalösewekewa, erë e' dör as a' saütö er siarë wa, ñies as ie'pa saùneitö er siarë wa.

³³ Skëköl er buaë ché taië shutë se' a. Ie' wa íyi ulitane jcher buaë sulitane tsata. Ie' kabikeitsò taië iskië. Ì bikeitseke ie' tö ese kè wà pakanuk yi a. Ì wekeitö ese kè anuk yi éna. ³⁴⁻³⁶ Ì qos e' wì dör ie'. Ì qos tso' ie' batamik. Ì qos tso' ie' wák a. E' kueki Skëköl yëkkuö tö ichè: “Skëköl erbikò e' kè jcher yi wa.

Kè yi a ie' pautuk.

Kè yi a ì menuk ie' a keweie
as ie' tö iské mune ia.”

¡Skëköl kikökasö kekraë! ¡Es e' idir!

12

Wes se' kawöta senuk Skëköl ala'rie

¹ A yamipa, Skëköl er buaë ché se' a taië, e' kueki ye' kköchò a' a tö a' e' múttsa eköl eköl ie' a kekraë wes ì batse'r meule ie' a wër buaë ie' wa es. Es se' tö ie' dalöie e' wakanewèmi mokië. ² Kè a' senukia wes wépa kè tö ie' dalöie esepa ser es. E' skéie a' erbikè mane'úttsa pa'alí ta e' wa a' sermi buaë yësyësë. Es ì kiane ie' ki ese jchermi buaë a' wa wawè. E' wà dör ì dör buaë, ì wër buaë ie' wa ena ì dör yësyësë ese.

³ Ie' er buaë ché ye' a, e' kueki ie' tö kanè me' ye' a Jesús ttekölie. E' wa ye' tö a' qos a ichè tö kè a' e' bikeitsökka tkòka qos s'ké e' bikeitsök e' tsata. E' skéie se' e' bikeitsò yësyësë qos Skëköl tö imé se' a erbloie ie' mik ekkë. ⁴ E'

dör wēs se' dör es. Se' wöbla ta', ulà ta' ena s'yese skà tso' taië kua'ki kua'ki, erë e' kōs wöiëulewā ñita s'wák eköl è a.
 5 E' sù se' erblöke Cristo mik esepa dör taië kua'ki kua'ki, erë se' kōs dör wēs wák eköl è es, se' kōs batsulewā ie' mik e' wa.

6 Es Skëköl tö imé se' a kua'ki kua'ki ñi kimoie wēs ie' ki ikiane es. E' kuëki wépa a iméitö ttoie ittekölie, esepa ttó es, ie'pa erblò Skëköl mik e' wa. 7 Wépa a imé Skëköl tö s'kimoie, esepa tö s'kimú. Wépa a iméitö s'wöbla'woie Skëköl ttè wa, esepa s'wöbla'ú. 8 Wépa a imène s'er diché ioie, esepa tö s'er diché ió. Wépa a imène íyi kakmoie, esepa ikakmú er bua' wa kè dör ì skéie. Wépa a imène s'wëttsöie, esepa s'wëttsú kaneë. Wépa a imène s'malepa suöie er siarë wa, esepa tö iwà ú ttsë'ne buaë wa.

Jesús mik erblökwakpa ñi dalër

9 A' ñi dalëritsó er mokí wa. Sene sulu kōs e' watóttsa. E' skéie sene yësyësë kōs e' a' a' senú kekraë. 10 A' ñi dalëritsó wēs ñi ëlpa ñi dalër es. A' ñi dalöió taië.

11 Ì kōs wëke a' tö, e' ú kaneë. Kè a' bikënuuk. Skëköl kanè ú ttsë'ne buaë meke iWiköl tö se' a' e' wa.

12 Ì buaë panekesö, e' kuëki a' senú ttsë'ne bua' wa. A' weirke e' dalë'ttsó er bua' wa. A' ttó S'yé ta' kekraë.

13 S'batse'rpa malepa weirke ki ilè kiane, esepa kimú. Yi de a' pakök, ese kiówa er bua' wa.

14 Wépa tö a' we'ikeke Jesús tté kuëki, kè esepa ki alibchök, e' skéie er buaë chó iarak.

15 Wépa ttsë'rke buaë, esepa ta' a' ttsë'nú buaë. Wépa iúke, esepa ta' a' iú.

16 A' senú bèrë ñita. Kè a' e' ttsökka s'malepa tsata. E' skéie a' e' batsó se' ësepala ta' buaë. Kè a' e' bikeitsökka tö a' wā íyi jcher taië.

¹⁷ Yi tò ì sulu wamblé a' k_i, e' t_a kè iské wamblarne. Ì k_os dör buaë yësyësë sulitane a ese ú. ¹⁸ A' senú bèrë sulitane t_a k_os a' dirmi ekkë. ¹⁹ A yamipa dalër ye' éna, kè ì sulu ské wamblarne yi k_i. E' skéie imúat Skéköl kësik ulà a. Ie' tò ichè iyëkkuö k_i i' es: “Ye' è wök_i iské wërke wè. Yi tò ì sulu wamblé, e' ské wërayö iki.”* ²⁰ Ñies ichè: “A' bolökpa dué bli w_a, e' t_a itió. Ie' er sine, e' t_a di' mú ia yè. A' iwé es, e' t_a ie'pa jaërdaë.”† ²¹ Kè sene sulu kar e' alókka a' k_i. E' skéie a' e' alóka sene sulu k_i sene yësyësë wa.

13

¹ Sulitane kawöt_a k_a wökirpa ttè dalöiök. Skéköl tö kawö me' ie'pa a s'wëttsöie. Itso'rak k_os e'pa tké'ka ie' tö. ² E' kuëk_i wépa kè tö ie'pa dalöiè, esepa ñippöke wépa tké'ka ie' tö esepa t_a. Ese wakpa weirdaë iulà a. ³⁻⁴ S'wökirpa kè tkënek_a s'ser yësyësë esepa we'ikök as isuardak. Ie'pa dör Skéköl kanè mésopa a' kimoie. Ie'pa tso' s'ser suluë esepa we'ikoie. Esepa je' kawöt_a suanuk. A' senak kè suar t_a s'wökirpa yöki, e' t_a a' senú yësyësë t_a ie'pa tö a' kikerak_a. Erë wépa serke suluë, esepa je' kawöt_a suanuk. Kè é ichók ie'pa a kawö mène s'we'ikoie. Ie'pa tso' kaneblök Skéköl a s'ser sulu we'ikoie wës kawö meneat ie'pa a es.

⁵ E' kuëk_i se' kawöt_a ie'pa ttè iütök, e' kè dör as kè itö s'we'ikö e' è kuëk_i. E' dör tö se' er tö se' a icheke tö e' dör buaë yësyësë e' kuëk_i. ⁶ E' kuëk_i ñies inuköl patauk ie'pa tö se' keke ese patuëkesö. Ie'pa dör Skéköl kanè mésopa kaneblöke ie' a s'wökirpaie. E' dör ie'pa kanè, e' kuëk_i ie'pa patuë e' dör buaë. ⁷ E' kuëk_i imusö ie'pa a eköl eköl

* 12:19 Deuteronomio 32.35 † 12:20 Proverbios 25.21-22

wes s'kawöta imuk es. Ilè kawöta patuè eta ipataú. Wépa kawöta dalöiè esepa dalöiö.

⁸ A' wä nuì tso' kos e' pataú. Erë nuì tso'ia se' ki kekraë, e' dör ñì dalëritsè, e' kè patonuksa se' a. S'malepa dalëritsekesö, e' ta e' wa ttè dalöiëno me'at Moisés tö e' wà kos dalöiésö. ⁹ Ttè e' tö ichè: “Kè a' kawö ta' s'senewabak dalöseukwä; kè a' kawö ta' s'ttökwa, kè a' kawö ta' akblök; kè a' kawö ta' o'ka íyi kkechök.”* Ttè e' ena imalepa kos e' wöiënewa ttè etkè a, e' dör i': “A' malepa dalëritsó wes a' wákpa e' dalër es.”† ¹⁰ S'malepa dalëritsekesö, e' ta kè ì sulu wamblepasö yi ta. Es ttè dalöiëno kos e' dalöiekesö mokië yësyësë.

¹¹ A' senú es. S'tsatkè kèwö kí dewatke tsinet se' erblë Jesús mik kuaë e' tsata. E' kèwö a se' tso' i'ñe ta, e' anú a' éna. E' kuëki kè a' senukia wes s'kapötër nañewe es. ¹² Sene sulu kèwö erkewatke ta se' tsatkeke e' kèwö dökewatke wes ká ñirketke s'ki es. E' kuëki kè se' e' wamblöia suluë wes pè' tso'ia stui a e' wamblö es. E' skéie se' senú yësyësë, e' dör wes s'ser ká ñí a es. Se' e' duöser ñippök sene sulu ta wes ñippökwakpa es. ¹³ Se' senú buaë yësyësë wes s'ser ká ñí a es. Kè se' kàne e' wamblökia bloblopa es. Kè se' kàne trë nuk, e' ya'uk sulu. Kè se' kàne ñippök. Kè se' kàne ukyë nuk s'malepa ta. ¹⁴ E' skéie a' senú buaë yësyësë wes Skëképa Jesucristo kí kiane es. Kè a' tö ibikeitsök tö wes a' a s'wák dër sulu e' wopatërmi.

14

Kè a' ñi bikeitsök suluë

¹ Wépa erblöke Jesús mik, erë kam ierblö bua'ie, esepa kiówa er bua' wa. Ttè bikeitseke a' tö kua'ki kua'ki ese

* 13:9 Éxodo 20.13-17 † 13:9 Levítico 19.18

kè k_i a' ñi iutök. ² A' welepa tö ibikeitseke tö Jesús mik erblökwakpa a' íyi ulitane katarmi. Erë a' welepa skà kam erblò bua'ie Jesús mik, esepa tö iklö'wé tö iyiwak chkà kè katar. ³ Wépa tö íyi ulitane katé, esepa kè kàne wépa kè ikatè esepa chök iki. Ñies wépa kè ikatè, esepa kè kàne wépa tö ikaté esepa chök iki, Skököl tö ie'pa klöo'bak ie' ichaie e' kueki. ⁴ Se' dör Sköképa Cristo kanè mésopa. Wes se' wër ie' wa eköl eköl, e' wërke ie' wák wöki. Ie' a se' kimermi as se' wër buaë ie' wa, e' kueki se' wërdaë ie' wa buaë. E' kueki ¿wes s'yamipa chëmisö suluë?

⁵ Ñies se' shua welepa tso' tö ibikeitseke tö s'kawöta diwö wele batseitsök imalepa tsata. Erë iëltëpa tö ibikeitseke tö diwö ulitane dör ñies ème. Se' kawöta wa ijchenuk eköl eköl tö ì klö'wésö e' dör yësyësë. ⁶ Wépa tö iklö'wé tö s'kawöta diwö wele batseitsök bua'iewa, esepa tö batseitseke Sköképa Cristo dalöioie. Ñies wépa tö íyi ulitane katé esepa tö ikateke Sköképa Cristo dalöioie ta wëstela chekeitö Skököl a' iki. Wépa kè tö iyiwak chkà katëia, esepa tö ilo'yé Sköképa Cristo dalöioie ta wëstela chekerakitö Skököl a' ñekerakitö e' ki.

⁷ Se' dör Sköképa Cristo icha, e'pa tso' ttsë'ka ö e'pa duowa e' dör ie' dalöioie, kè idör se' wák dalöioie. ⁸ Mik se' tso'ia ttsë'ka, eta se' serke ie' a. Mik se' duowa, eta se' duowa ie' a. Se' tso' ttsë'ka ö se' duowa, erë se' dör ie' icha. ⁹ Ie' kötëwa e' shkenekane as ie' dö s'durulune ena s'tso' ttsë'ka e'pa qos Këkölie.

¹⁰ Se' ulitane döraë Skököl tkër s'shulo kulé ki e' wörki. E' kueki ¿iók a' ñi chö ö ñi saü suluë? ¹¹ Skököl tö ichè iyëkkuö ki i' es:

“Ye' wák ser wa yö ichè:

Sulitane e' tulörawa kuchë ki ye' wörki.

Sulitane tö ye' kikeraka.”*

Es Skëköl yëkkuö tö ichè. ¹² Es sö isuè tö wes se' serke e' k_i Skëköl tö se' chakerane eköl eköl.

¹³ E' kuek_i kè se' kàne ñì chökia suluë. E' skéie a' e' tkówa darërè ì tö s'yamipa wöklö'wèmi ö ì tö ièminine sene sulu a, ese kè war. ¹⁴ Ye' wa ijcher buaë tö kè chkè wéne tö s'ia'wepa ñáie Skëköl wöa. Ye' erblöke Skëképa Jesús mik, e' wa ye' iklö'wé yësyësè tö es idir. Erè wépa tö iklö'wé tö chkè wele tö s'ia'wèmi ñáie, e' ta es idir esepa a. ¹⁵ E' kuek_i a' tö s'yami wele siawéwa ì kateke a' tö e' batamik, e' ta e' kè dalëritseku'ia a' tö. Ñies ie' skéie Cristo kötëwa, e' kè sulu'warwa ì kateke a' tö e' batamik. ¹⁶⁻¹⁸ Ì blúie Skëköl tso' e' wà kè dör chkè ena di'yè. E' wà dör sene yësyësè ena sene bèrè ena ttsë'ne buaë Wiköl Batse'r wa. Yi tö Cristo kanè weke es, ese wër buaë Skëköl wa ñies sulitane wa. E' kuek_i ì tö a' yamipa kèmi a' chök suluë ì dör buaë a' a e' k_i, ese kè war.

¹⁹ Es ì kos tö se' kimeke senuk bèrè ñita ena ñì diché iök Skëköl a, ese üsö. ²⁰ Ì buaë wétke Skëköl tö a' er a, e' kè sulu'warwa chkè è kuek_i. Moki chkè ena di'yè kos dör batse'r. Erè sulu idir tö s'yamipa armine sene sulu a se' ukuömik ì katésö ì yésö ese wa. ²¹ Buaë idir tö iyiwak chkà mú kè katésö ö blo' mú kè yèsö ö ì kos mú kè wèsö. Erè kè idör buaë tö s'yamipa armine se' ukuömik. ²² Ima a' ttè i' bikeitsè e' bló a' er a Skëköl è a. Wépa tö ì wër buaë ie'pa wa ese wé ta ittsé tö kè iki ì nuí ku', jayëcha buaë esepa! ²³ Erè yi tö ì katé ta ibikeitsékaitö bötböt dö' ye' tso' ì sulu wamblök, e' ta e' nuí tso' iki. Ie' kè wa iklöne moki tö buaë idir, e' kuek_i e' dör suluë ie' a. Ì kos wèsö e' kè one se' wa yësyësè wes iklö'wèsö es, e' ta e' dör suluë se' a.

* 14:11 Isaías 45.23

15

S'kawötq s'malepa kımuk

¹ Se' wépa erblöke buaë Cristo mik, esepa ké wépa kam erblö buaë tso'ia katötö esepa sauk wes se' wák katörwa es. Kè se' kàne ì tö se' wák ttsé'weke buaë ese è bikeitsök. ² Se' qos ké ì tö s'malepa ttsé'wèmi buaë ese bikeitsök eköl eköl ikımoie ena idiché ioie buaë Skèköl a. ³ Cristo wák kè wa ì tö ie' ttsé'weke buaë ese è bikeitse. E' skéie ie' ta itka wes Skèköl yèkkuö tö ichè es, e' tö ichè: “A Skèköl, wépa tö be' cheke suluë esepa tö ye' cheke suluë ñies.”* ⁴ Ì qos kite ká iaiäè Skèköl yèkkuö ki, e' kite s'wöbla'woie as se' e' tkòwa darërèè ena as se' er pablö. E' wa ì buaë panekesö e' kè olo'yepasö. ⁵ Skèköl tö se' ké e' tkökwa darèrè ñies se' er pablekeitö. As ie' tö a' kımù senuk bèrè ñita wes Cristo Jesús ser es. ⁶ A' serke es, e' ta Skèköl dör Skèkèpa Jesucristo Yé e' kikeraká a' ulitane tö sekka ñita.

⁷ Es a' ñi kiówa er bua' wa wes Cristo tö a' ki'wa es as sulitane tö Skèköl kikòka. ⁸ Moki ye' ichè a' a tö Cristo dè'bitu judiowak kımuk ikkachoie ie'pa a tö ì uk Skèköl kablè' sa' yépa bak ká iaiäè e'pa a, e' wawéitö. ⁹ Ñies idè'bitu as pè' kè dör judiowak, esepa tö Skèköl kikòka ie'pa suéitö er siarè wa e' kuèki. E' dör wes Skèköl yèkkuö tö ichè es wé ichèitö:

“E' kuèki ye' tö be' kikeraká pè' kè dör judiowak esepa ulitane shua.

Ye' ttsöraè be' kikokaie buaë.”†

¹⁰ Ñies itso' kitule i' es:

“¡A' kè dör judiowak esepa ttsé'nú buaë wépa dör Skèköl icha esepa ta ñita!”‡

* 15:3 Salmo 69.9 † 15:9 2 Samuel 22.50; Salmo 18.49 ‡ 15:10 Deuteronomio 32.43

¹¹ Ñies ichéitö:

“¡A pè' kè dör judiowak Skëköl kíkóka!
¡A ká ulitane wakpa, Skëköl kíkóka!”[§]

¹² Ñies Isaías tö ikitat iyëkkuö k_i i' es:
“Jesé aleri eköl döraë se' shua,
e' tkërdaka ká ulitane wakpa wëttsoie.
Pè' kè dör judiowak esepa tö ie' è paneraë e' tsatkoie.”*
Es itso' kitule.

¹³ Ì buaë kos doia se' a e' panekesö kröröë e' wì dör Skëköl. As e' tö ttsë'ne buaë ena sene bèrë mù a' kos erblé ie' mik e'pa a. As ie' tö a' kìmù iwà k_i panuk buaë Wiköl Batse'r diché batamik.

¹⁴ A yamipa, moki ye' iklö'wé tö a' serke buaë yësyësë. Ñies ye' iklö'wé tö a' wà íyi jcher taië. A' a ñi pautmi buaë.

¹⁵ Erë yëkkuö i' k_i ye' er deka a' pattök wöshäë ttè wésele wa as kè a' éna ichöwa. Skëköl er buaë ché ye' a e' wa kanè me'itö ye' a, e' kuëki ye' a kawö ta' a' pattoie es. ¹⁶ Ye' dör Cristo Jesús kanè méso ie' tté buaë kkeyë' Skëköl tö se' a e' pakoie pè' kè dör judiowak esepa moie Skëköl a batse'oule Wiköl Batse'r wa. E' dör wës íyi mè sacerdotepa tö Skëköl dalöioie wër buaë ie' wa es.

¹⁷ Ye' batsulewa Cristo Jesús mik, e' kuëki ye' kaneblöke Skëköl a e' tö ye' ttsë'wëke buaë. ¹⁸ Ye' kè er dè'ka kabenukka ì kè one Cristo wa ye' wa ese k_i. Ie' batamik ye' tö pè' kè dör judiowak esepa ulaié Skëköl ttè iütök. E' wé ye' tö ipakè wa ena iwanewè wa ¹⁹ ena Skëköl Wiköl diché wa. Ñies ì kè or yi a ese wéyö taië ie'pa wörki ikkachoie tö ì chéyö e' dör moki. Es kanè mène ye' a Cristo tté buaë pakoie e' wawétkeyö ká tso' kos Jerusalén dò Iliria e' shua. ²⁰ Këkraë ye' e' mukettsa tté buaë e' pakök wé kè

§ 15:11 Salmo 117.1 * 15:12 Isaías 11.10

yi tö Cristo dalöieta' ese ska'. Ye' iwé es as ye' kè dör wes yi tö u yuéka u chkí tulu'wabak o'ka tö ese kī es. ²¹ E' skéie ye' éna iwak wes Skéköl yékkuö tö iché es, e' tö ichè:
 “Wépa a ie' tté kè pakaule, esepa a ká ardaë;
 Wépa kè wā ie' tté ttsëule, esepa éna iardaë.”†

Pablo shkak Roma

²² Kékraë ye' shkak a' weblök, erë kanè i' tö ye' wöklö'weke. ²³ Erë i'ñe ta ye' kaneone ká ikképa kī. Bānet ye' tö a' kkeyë'mi pakè, ²⁴ e' kuëkī ye' mú tkömi Roma a' pakök mik ye' mi'ke España etā. Eré ye' kè a kawö kunuk taië a' ska' senuk, erë ye' ttsë'rmi buaë. E' ukuökī ta a' mú ye' kimè as ye' dō España. ²⁵ Erë i'ñe ta ye' mitke Jerusalén s'batse'r malepa serke ee e'pa kimuk. ²⁶ E' dör tö s'yamipa serke Macedonia ena Acaya e'pa tö inuköl kitbak iwákpa er wa patkëmi s'batse'rpa dör siarë tso' Jerusalén e'pa kimoie. ²⁷ E' wé ie'pa tö iwákpa er wa, erë moki ie'pa kī inuí tso'. E' kuëkī buaë idir tö ie'pa tö judiowak kimè. E' dör tö ì buaë de judiowak ulà a Cristo wa, e' de ie'pa ulà a ñies judiowak wa. E' kuëkī buaë idir tö ì tso' ie'pa wā e' kakmè s'yamipa dör judiowak esepa a. ²⁸ Es mik ye' tö inuköl kitule kos ie'pa a e' mé ie'pa ulà a, etā ye' mía España e' tkökemi a' pakök. ²⁹ Ye' wā ijcher tö mik ye' demi a' ska', etā se' ñi er diché iöraë buaë Cristo er buaë chò sia e' kos wa.

³⁰ A yamipa, Skékëpa Jesucristo ttò wa, ñies se' ñi dalëritsöke Skéköl Wiköl wa, e' wa ye' kköchò a' a tö a' e' chó darërë ye' ta ñitā kanè mène ye' a e' wā uk. E' wëmi a' tö, a' tö Skéköl a ikië ye' kī e' wa. ³¹ Ikió ie' a as ie' tö ye' tsatkò Judea wakpa kè tö Jesús tté iutè esepa yöki. Ñies ikió ie' a tö ì kos mi'ke ye' wā s'batse'rpa tso' Jerusalén

† 15:21 Isaías 52.15

e'pa kimoie as ie'pa tö e' tsù er bua' wa. ³² Es ikió ie' a as ye' dõmi a' ska' ttsë'ne buaë wa enuk a' pakekeyö e' dalewa, es ie' ki ikiane e'ma. ³³ Ie' dör sene bèrë mukwak as e' tö a' wapiöù. Es e' idir.

16

Roma wakpa shke'wémi Pablo tö

¹ Tayë eköl kiè Febe dör s'yami, e' tté chekeyö a' a. Ie' dör Skëképa Jesús icha erule tso' Cencreas e' kımukwak eköl. ² Ie' kiówa buaë Skëképa Jesús ttò wa wes s'batse'rpa ñi kiówa es. Ie' tö s'yamipa taië e'pa kımé, ñies ye' wák kıméitö. E' kueki mik ie' ki ilè kiane eta' ie' kımú.

³ Prisca ena Áquila e'pa shke'ú ña. Ie'pa bak kaneblök ye' ta Cristo Jesús kanè a. ⁴ Ie'pa e' me'ttsa ye' tsatkök, kè tkine tö dö' ittèwa. Wéstela chekeyö ie'pa a, erè kè dör ye' è. Skëképa Jesús icha erule erule kos kè dör judiowak, e'pa tö wéstela cheke ie'pa a ñies. ⁵ Nies Skëképa icha erule daparke Prisca ena Áquila u a, e'pa shke'ú ña. Nies ye' yami dalër taië ye' éna kiè Epéneto, e' shke'ú ña. Ie' dör s'tsá erblè' Cristo mik Asia e'. ⁶ María shke'ú ña. Ie' kaneblé taië a' a. ⁷ Wépa böi kiè Andrónico ena Junias, e'pa shke'ú ña. Ie'pa dör judiowak wes ye' es. Ie'pa bak wötèule s'wöto wé a ye' ta. Ie'pa dör Jesús ttekölpa kkeauléka buaë imalepa wa. Ie'pa erblè' Cristo mik ye' yöki kewe.

⁸ Ampliato shke'ú ña. Ie' dör ye' yami Skëképa Jesús ttò wa, e' dalër taië ye' éna. ⁹ Urbano shke'ú ña. Nies ie' kaneblöke Cristo a wes sa' es. Nies Estaquis shke'ú ña. Ie' dalër taië ye' éna. ¹⁰ Apeles shke'ú ña. Ie' wër buaë Cristo wa. Nies wépa dör Aristóbulo icha, e'pa shke'ú ña. ¹¹ Herodión, e' shke'ú ña. Ie' dör judiowak wes ye' es. Nies wépa dör Narciso icha erblé Skëképa mik e'pa shke'ú

ña. ¹² Tayëpa kiè Trifena ena Trifosa shkë'ú ña. Ie'pa kaneblöke Skëköl a. Ñies tayë dalër se' éna kiè Pérside e' shkë'ú ña. Ie' kaneblöke tajë Skëköl a. ¹³ Rufo shkë'ú ña, e' dör Jesús mik erblökwak buaë suule sulitane wä. Ñies ie' mì e' shkë'ú ña. Ie' dör wës ye' wák mì es. ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas ena s'yamipa kôs tso' ie'pa ta, e'pa kôs shkë'ú ña. ¹⁵ Ñies Filólogo, Julia, Nereo ena ikutà, Olimpas ena s'batse'r malepa tso' ie'pa ta, e'pa kôs shkë'ú ña.

¹⁶ A' ñi shkë'ú ñi dalër wa. Cristo icha erule erule e' kôs tö a' shkë'wémi.

¹⁷ A yamipa, ye' kköchò a' a tö wépa éna se' blabatsak ena se' akmine sene sulu a, esepa yöki a' e' kkö'nú. Ie'pa se' a icheke tö ttè wa se' wöblaule kewe e' kè dör mokië. Esepa yöki a' e' skó. ¹⁸ Ie'pa kè ku' Skëkëpa Cristo kanèuk. E' skéie ie'pa tso' iwákpa è kanèuk. Se' kam éna iar buaë esepa dakiñekerakitö ttè ttsër buaë ese wa. E' kueki esepa yöki a' e' skó. ¹⁹ Sulitane wä ijcher tö Skëköl ttè mokië e' dalöieke a' tö buaë. E' tö ye' ttsë'weke buaë. Ye' ki ikiane tö a' mú wöblar ttè buaë yësyësë wa wawè. Erè a' mú kè e' wöbla'ù kache tté wa ì sulu wambloie. ²⁰ A' serke es, e' ta betka Skëköl dör sene bèrè mukwak, e' tö Satanás shtowerawä a' klò dikia. As Skëkëpa Jesús er buaë chò a' a.

²¹ Ye' yami Skëkëpa Jesús kanè a kiè Timoteo e' tö a' shkë'wémi. Ñies Lucio ena Jasón ena Sosípatro, e'pa tö a' shkë'wémi. Ie'pa dör judiowak wës ye' es.

²² Ye' dör Tercio, e' tso' Pablo ttöke e' shtök yëkkuö i' ki. Ñies ye' tö a' shkë'wémi Skëkëpa ttò wa. I' ta ì cheke Pablo tö e' shtekeneyö.

²³⁻²⁴ Gayo tö a' shkë'wémi, e' u a ye' serke. Ee Skëkëpa Jesús icha erule tso' ká i' ki e'pa daparke. Erasto tö a'

shke'wémi. Ie' dör ká i' inuköl kuęblu. Ñies s'yami kiè Cuarto, e' tö a' shke'wémi.

Pablo tö Skököl kíkēka

²⁵ ¡Skököl kíkōkasö! Ie' a a' kimermi e' tkökwa darërë Jesucristo tté buaë pakekeyö e' a. Ká iaiäë ttè buaë e' blëule se' yöki. ²⁶ Erë i'ñe tã ikkayënewa se' a ì kit Skököl ttekölpa tö yëkkuö kī e' wa. Skököl yöbië e' tö ie'pa ka' ishtök. Ttè buaë ñe' kkayënewa as ká ulitane wakpa erblò imik tã iwà iütò.

²⁷ Skököl e' dör Skököl eköl ème e'. Ie' erbikò tajë sulitane tsata. ¡As e' kíkarka kēkraë Jesucristo wa! Es e' idir.

Tte Pa'ali Me' Skököl tö Se' a
 New Testament and Shorter Old Testament in Bribri (CS:bzd:Bribri)
 copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bribri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bribri

bzd

Costa Rica

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Shorter Old Testament

in Bribri

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective

copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Mar 2019 from source files dated 5 Mar 2019

70b70297-578d-5d61-9b6f-3119201e28ca